

accent

EXTRA BILAGA!
ALLT OM KONGRESSEN

HILLBILLY HEROIN

Fotografen Hanna Modigh bland fattigdom och missbruk i USA

LÄGET, GÄVLEBORG?

Accent tar pulsen på distrikten

PER LEDIN – BUSE PÅ IS

Hockespelaren som överraskar genom att vara nykterist

MAKT ÖVER SPRITEN

Systembolagets vd Magdalena Gerger om den svåra balansgången

GRANSKNING

SÅ HAMNAR KRÖGARNA I BRYGGERIERNAS SKULDFÄLLA

Tvingas sälja stora mängder alkohol för att betala tillbaka

KLURIGT!
7 TIPS FÖR
FRÅGE-
TÄVLINGAR

SÄLJ VÅRA LOTTER OCH TJÄNA PENGAR ÅT DIN FÖRENING!

**MILJON
LOTTERIET**

LÅT DRÖMMEN BLI SANN

www.miljonlotteriet.se/forening

30

Hillbilly Heroin. I den lilla gruvstaden St Charles, Virginia, mötte Hannah Modigh en fattigdom som gått i arv i generationer. Hon mötte också utbrett drogmissbruk.

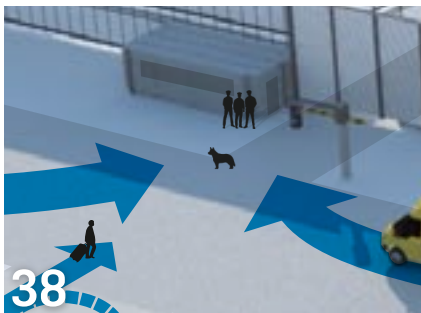
6

Bryggerilån. Sveriges krögare får förskottsbonusar från bryggerierna och måste sen sälja alkohol för att betala tillbaka.

20

Magdalena Gerger. Systembolagets vd berättar om sin syn på företagets uppdrag – där både ansvar och service väger tungt.

38

Knark på fängelser. Accent har tagit reda på hur det egentligen går till att få in narkotika på en så pass skyddad institution som ett fängelse.

51

Tore Hedman från Skellefteå är juniorledare och trollkarl och har mer än 2500 vinylskivor med Elvis Presley.

Debatt • sid 19

Ett scoutförbund – mångfald eller enfald?

Thore Gårmark analyserar farorna med att Sveriges scoutförbund är på väg att gå samman till ett. Centraliseringen riskerar att bli ett hinder för demokrati och lokala idéer, menar han.

Distriktet • sid 28

Öppet hus i Sandviken

IOGT-NTO:s hus i Sandviken sjuder av liv. Här hålls det öppet sju dagar i veckan och ett hundratal personer passerar genom dörrarna varje dag.

Föreningstipset • sid 52

Arrangera en frågetävling som lockar folk

På Gotland arrangerar IOGT-NTO varje år sedan 1983 frågetävlingen "Gutar frågar Gutar", en tävling som vänder sig till gotlänningar och som handlar om – Gotland.

Ledare • sid 4

En gammal rörelse i en ny tid

Mycket talar för att synen på ideellt arbete och folkrörelser håller på att förändras. Hur ska IOGT-NTO se ut i framtiden?

Förbundsordföranden • sid 53

Många åsikter om vår Key Account Manager

Ibland behöver vi prova vi litet nya metoder och verktyg. Jag tror att det kan vara nyttigt att göra det då och då, skriver Anna Carlstedt apropå att IOGT-NTO inrättat en tjänst för företagskontakter.

+ Narkokoll **SID 44**

+ Krönika **SID 50**

+ Föreningstipset **SID 52**

+ Korsord **SID 54**

OMSLAGSBILD
Moa Karlberg

FOTO: MATHIAS LOVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Hur blir en 130-årig organisation relevant även i framtiden?

Folkrörelse i en ny tid

Synen på ideellt arbete och folkrörelser håller på att förändras. Vi rör oss från kollektivet till individen, från fokus på demokratiska ideal till fokus på resultat och effektivitet och i någon mån från allmän välfärd till välgörenhet.

Oavsett vad man tycker om den utvecklingen så påverkar det folkrörelserna och hotar i någon mån vår existens. Håller folkrörelserna på att bli irrelevanta? Borde vi stöpa om oss i en ny "modern" form?

130 års verksamhet har gett den här organisationen en ofantlig kunskaps- och erfarenhetsmassa som vi måste ta med oss in i framtiden. IOGT-NTO måste utvecklas och förändras (som vi alltid gjort), men jag tror fortfarande på folkrörelsens grundvärden.

Under de här 130 åren har behovet av en nykter folkrörelse bevisligen funnits kvar. Och på många sätt uppfattas IOGT-NTO som mer relevant idag än för 30 år sedan.

Det ger mig anledning att vara hoppfull inför framtiden – men framgången kommer inte automatiskt. Vi borde prata mycket mer om vad IOGT-NTO egentligen är, hur vi bäst organiserar oss och om hur vi behåller fokus på vårt uppdrag.

Insändare.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

Idrottsgalenskap!

"En pinsam uppvisning i gloriifiering av alkohol och macho-attityder". Detta är en av många välformulerade kommentarer i Sven Bergströms (vice ordförande i Svenska Orienteringsförbundet och före detta riksdagsledamot) kritik av Idrottsgalan i Sveriges Television.

Efter att ha upprepat det kända faktum, som även Bergström noterat, att galan produceras och planeras av andra, svarar Riksidrottsförbundets ordförande, att man "jobbar på mot en idrottsgala utan plumpa inslag nästa gång".

En självklar utgångspunkt borde förstås vara att den genom-

förs i en drogfri miljö. Då minskar risken för de övertramp som nu läggs på den enskilde individens ansvar, när man lögnaktigt påstår att "det är inget som varit möjligt att förutse eller förhindra av arrangörerna".

Man tror inte att man läst rätt! Den som inte kan förutse hur berusade personer kan uppträda i miljöer där droger förekommer, bör nog inte ha ledaransvar på någon nivå överhuvudtaget. Allra minst där minderåriga och annan ungdom utsätts för följderna av okun-gheten.

GÖTE LARSSON, ED

Löftesgränsen kan vara noll

Tack för den jättefina Accent som i dag landade i min hall! Läser där om lättölsalkoholen. Löftet kom till i en tid då inte helt alkoholfritt öl fanns. Men idag finns det sådant. Alltså kan man sätta löftesgränsen vid noll.

INGVAR NILSSON

MEDLEM I IOGT-NTO KATRINEHOLM

SVAR Tack, Ingvar. I nästa nummer av Accent tittar vi lite närmare på den här frågan!

PIERRE ANDERSSON

CHEFREDAKTÖR

Klargörande

På insändarsidan i nr 1/2011 av Accent publicerade vi en insändare skriven av Ritva Songer som handlade om medlemsvärning. Vi på redaktionen hade kortat insändaren och bytt rubrik. Det framgick inte. Vi ber om ursäkt för detta.

Ritva Songers egen rubrik på insändaren var "Mina tankar om värning". Hela insändaren finns nu att läsa på www.accent-magasin.se under fliken opinion.

JOANNA WÄGSTRÖM
REPORTER PÅ ACCENT

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 18 februari
Nästa nummer kommer 8 april

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Joanna Wägström

Nyhetsreporter
08-672 60 50, joanna.wagstrom@iogt.se

Mathias Lovström

Art director
08-672 60 53, mathias.lovstrom@iogt.se

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Anders Perstrand, David Dahlberg, Thomas M Johnsson **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01 **E-post** accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundsansli** tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (225 kr/år) och adressändring** 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01 **Annonsbokning** Display Umeå, Gunilla Johansson, 090-71 15 04, gunilla.johansson@display-umea.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby **Obeställt material** Tidsningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material. **Lagring** Allt material i tidsningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering.
I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.
TS-kontrollerad upplaga 2009 39 600 ex **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

Kallelse till IOGT-NTO:S kongress 2011

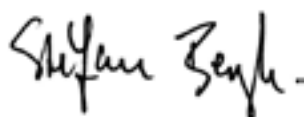
Förbundsstyrelsen kallar i enlighet med § 2:2 i stadgarna till ordinarie kongress i Åre den 29 juni–3 juli 2011.

Förhandlingarna inleds onsdagen den 29 juni på TV4 Sport Arena.

Motion till kongressen kan inges av varje medlem, förening och distrikt och skall vara förbundsstyrelsen tillhanda senast den 20 april 2011.

Mötesrättigheterna regleras av § 2:5 i stadgarna. Varje medlem i IOGT-NTO-rörelsen har närvaro- och yttranderätt vid kongressen.

Stockholm i januari 2011

Stefan Bergh, Generalsekreterare

Nu är det dags för något nytt!

Tema för Folknykterhetens vecka 2011 är alkoholfria zoner och tillfällen samt att aktiviteter där både barn och vuxna ska vara med kräver eftertanke och aktivt tagna beslut kring om dessa ska innehålla alkohol eller inte. Vi vill att flera generationer ska kunna umgås på ett sätt som fungerar för alla, vi vill att den breda vuxna befolkningen ska ta aktiva beslut att vissa aktiviteter ska vara helt alkoholfria för att främja generationsöverskridande aktiviteter. Vi ska ha roligt tillsammans!

Läs mer och beställ material enligt några olika paketslösningar beroende på om du vill göra något som enskild medlem, liten grupp, förening eller krets samt större förening eller distrikt på www.iogt.se/fnv2011.

BRYGGERILÅN PRESSAR KRÖGARE ATT SÄLJA MER

Krögare som lånat pengar av ett bryggeri betalar av sin skuld genom att sälja alkohol. Ju mer de säljer desto snabbare blir de skuldfria. I vissa fall tvingas krögare bryta mot alkohollagen för att leva upp till kraven.

TEXT JOANNA WÅGSTRÖM

– **Det jag är kritisk till** är att de måste sälja en viss mängd alkohol. Krögare pressas att sälja den mängden för att inte bli skyldiga pengar, säger Marika Almström som är alkoholhandläggare i Hudiksvalls kommun.

I Sverige får krögare oftast inte låna pengar av en bank eftersom restaurangbranschen är en osäker bransch. I stället har det blivit vanligt att bryggerier lånar ut pengar till krögare i form av så kallade förskottsrabatter.

Lånen fungerar så att restaurangen förbinder sig att köpa en viss volym öl, mot en viss rabatt. Rabatten betalas ofta ut i förskott som ett lån. Ju fler liter alkohol krögaren säljer desto mer betalas av på skulden. Om krögaren säljer mer per år än vad som avtalats får han ofta en bonus i form av en större rabatt på varje såld liter.

– Som näringsidkare tittar man hela tiden på hur mycket man tjänar, då vill man sälja ölen så dyrt som möjligt. Men är det volymen som räknas blir det att man tittar på både och, frågan blir hur billigt kan jag sälja det här för att få så stora volymer som möjligt, säger Lena Barrow som är alkoholhandläggare i Gävle kommun.

Förskottsrabatterna har tidigare ifrågasatts bland annat av anställda på läns-

styrelsen i Stockholm. I ett brev till alkohollagsutredningen skrev de att avtalen strider mot alkohollagens grundprinciper om återhållsamhet vid alkoholförsäljning. Även Kommunala alkoholhandläggares förening, Kaf, lyfte frågan.

– Bakgrunden var att vi funderade över hur väl de här avtalen stämmer överens med alkohollagstiftningen. Grundfrågan är om det är lämpligt att bryggerier lånar ut pengar till krogar och om bryggerierna

får för stort inflytande, säger Christina Forsblad Hellman, som är ordförande i KAF.

Alkohollagsutredningen fastslog att lånen kan bedömas från fall till fall inom ramen för den normala tillståndsprövningen. Men flera av de kommuner som Accent har pratat med gör ingen närmare bedömning av de volymmål som satts upp för krögaren när han lånat pengar av ett bryggeri.

– Vi tittar inte på volymerna på någon detaljnivå, då ska det vara något väldigt exceptionellt. Vi tittar så att de har fått pengar på legal väg och att de har pengar att bedriva verksamheten, säger Lena Barrow i Gävle kommun.

I vissa fall nekas krögaren serveringstillstånd på grund av bryggeriavtalet. En krogköpare i Södertälje skulle låna strax över en miljon av Carlsbergs bryggerier. För att betala tillbaka skulle han sälja 52 000 liter starköl per år i fem år. Den tidigare ägaren hade sålt 31 422 liter på ett år. Försäljningen skulle alltså öka med 20 500 liter per år, 65 procent. Om den nya ägaren överträffade målen skulle han få en bonus i form av större rabatter på varje såld liter. Men om han sålde mindre än 42 400 liter per år,

Alkohollagen. Krögare får inte vara begränsade av leverantörer

Enligt den svenska alkohollagen har en person med serveringstillstånd ett särskilt ansvar för att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället. Exempelvis får inte fulla personer släppas in på krogen och servering av alkohol ska ske med återhållsamhet.

Den som ansöker om serveringstillstånd får heller inte vara underkastad ekonomiska åtaganden som väsentligt begränsar hans möjlighet att själv bestämma över sin rörelse, exempelvis genom starkt begränsande leverans- eller marknadsföringsavtal.

FOTO: ALEXANDER FARNSWORTHY / SCANPIX

En krögare som lånar pengar av ett bryggeri förbinder sig att så gott som bara sälja bryggeriets produkter.

20 procent under det som avtalats, skulle Carlsberg ha rätt att häva avtalet.

Tillståndsenheten i Södertälje avslag ansökan om serveringstillstånd på grund av de orimliga volymmålen och att restaurangägaren i sin beroendeställning till Carlsberg kunde antas bortse från kraven på måttfullhet vid alkoholserveringen. Krögaren överklagade till Länsrätten i Stockholm som gjorde samma bedömning som tillståndsenheten.

Men att bryggerierna skulle pressa krögare att sälja så mycket alkohol som möjligt håller Henric Byström som är pr-chef på Carlsberg i Sverige inte med om.

– Det finns inget som gör att vi vill trycka på eller skruva upp volymerna som det ibland pratas om, det skulle skada oss, både vårt rykte och ekonomiskt. Vi går in med öppna ögon och beräknar volymerna konservativt. Vi vill inte ha några glädjekalkyler i den enkla mekaniken att vi vill ha pengarna tillbaka. Sedan finns det säkert enskilda fall där det inte blivit bra.

Enligt honom skulle de helst slippa låna ut pengar.

– Det är inget självändamål för oss att agera bank men som branschen ser ut har vi tagit en roll för att hjälpa restauratörerna, säger han. ■

27 000 LITER ÖL
3 500 LITER CIDER
1 000 LITER VIN
200 LITER SPRIT
10 000 LITER LÄSK/VATTEN/LÄTTÖL

ATT SÄLJA
VARJE ÅR!

Bryggerilån. Så här funkar det

En krögare lånar 650 000 kronor av ett bryggeri. Pengarna är en förskottsrabatt på de produkter som krögaren lovar att köpa från bryggeriet för att betala tillbaka lånet. Krögaren och bryggeriet skriver ett avtal som löper över exempelvis fyra år. Varje år ska krögaren sälja 27 000 liter öl, 3 500 liter cider, 1 000 liter vin, 200 liter sprit och 10 000 liter läsk, vatten och lättöl. För varje liter får krögaren en rabatt, det är rabatten som han har fått utbetald i förtid. För en liter starköl får krögaren sju kronor rabatt, för ett kolli cider 48 kronor rabatt och så vidare, som går som en avbetalning på lånet.

► Vissa avtal ger ytterligare rabatt, en bonus, om krögaren säljer mer än den avtalade volymen.

- Krögaren förbinder sig ofta att enbart handla produkter från det bryggeri som lånat ut pengar.
- Avtalet kan också innehålla krav på att krögaren ska genomföra ett visst antal kampanjer för bryggeriets produkter under ett år.
- Enligt vissa avtal bryts kontraktet om krögaren säljer 20 procent mindre än avtalat.
- Bryts avtalet ska krögaren betala resterande skuld. Därutöver kan det stå i bryggeriavtalet att krögaren ska ersätta bryggeriet för förlorad handelsvinst. Exempelvis tre kronor per liter som krögaren skulle ha sålt under de år som avtalet skulle ha löpt om det inte brutits.

Anders lånade över en miljon av ett bryggeri när han tog över en nattklubb och restaurang. Men affärerna gick dåligt och Anders förstod att han skulle gå i konkurs. För att minska skulden till bryggeriet gjorde han allt för att sälja så mycket alkohol som möjligt.

LÅNET LEDDE TILL LAGBROTT

När Anders tog över en av de största restaurangerna och nattklubbarna i en stad i Sverige lånade han över en miljon kronor av ett bryggeri. Skulden skulle han betala tillbaka genom att sälja ett visst antal liter av bryggeriets produkter under ett antal år.

– Som krögare har man inget val. Bankerna lånar inte ut pengar så man måste låna av ett bryggeri. När det gäller bryggerilån är det mängden liter som jag säljer per år som avgör vilken rabatt jag kan få. Ju mer alkohol du köper av bryggeriet desto mer rabatt får du. Du blir beroende av bryggeriet, som en spratteldocka, säger han.

Men affärerna gick inte så bra som Anders hoppats. Efter ett år hade han bara sålt ungefär hälften av vad som avtalats.

– Bryggeriet stämmer av månad för månad hur man ligger till i förhållande till de avtalade målen, exempelvis kan man en månad ha sålt fyra procent av de 100 procent som är målet för året, säger Anders.

När finanskrisen slog till gick affärerna dåligt och Anders insåg att han skulle gå i konkurs. Under de sista månaderna gjorde han allt för att få in pengar till firman. Även sådant som bryter mot alkohollagen.

– Jag sänkte priserna och tänkte att nu måste jag tjäna så mycket pengar som möjligt, nu har jag tre månader på mig att betala bryggeriet pengar.

Anders annonserade om bartömning och halva priset i baren på Facebook trots att sådana erbjudanden inte är tillåtna. Han körde med fri entré till klockan tolv. Sista veckan satt han upp en stor banderoll på restaurangen med ett erbjudande

Anders reade ut alkoholen i sin bar för att kunna betala tillbaka så mycket som möjligt på sin skuld när han höll på att gå i konkurs.

om starköl för 25 kronor styck.

– Vi gjorde sådant hela tiden bara för att folk skulle komma in och dricka mer. Säljer jag mer öl går mer pengar till bryggeriet. Det är inte tillåtet att överservera alkohol men jag tänkte att jag kan högst få en varning eftersom jag ändå ska gå i konkurs.

I några månader lyckades Anders vända minussiffrorna till plus. Men efter att en artist oväntat bröt sitt kontrakt med Anders gick det inte längre och han begärde bolaget i konkurs. Eftersom han gick i

konkurs kunde han inte flytta över bryggeriavtalet till den nya ägaren som tog över krogen. Han själv står som låntagare och ska betala tillbaka pengarna till bryggeriet.

– Jag anser att de utnyttjar krögare. Jag tyckte själv att jag hade en bra relation med säljaren och att jag har promottat deras produkter. Nu svarar han inte ens när jag ringer. Jag visste inte vad jag gav mig in i, det vet jag nu och det kommer aldrig att hända igen. Det är en ful bransch. ■

Fotnot: Anders heter egentligen något annat.

Projektbildaren

– Ett år på folkhögskola du
aldrig kommer att ångra

Bli Projektbildare!

En unik utbildning för dig som vill lära dig
att utveckla projekt och som vill arbeta
praktiskt drogförebyggande i allmänhet och
i den idéburna sektorn i synnerhet.

Wendelsbergs folkhögskola
435 35 Mölnlycke
031-338 05 30
www.wendelsberg.se

Betala barnotan på kredit

ALKOHOL Ett företag i Uppsala erbjuder nu krogar en tjänst för att införa betalning på kredit. Den gäst som har fått slut på

pengar men vill fortsätta dricka kan via systemet betala sin nota med ett SMS. Notan kommer sedan på telefonräkningen.

Betalningssystemet

kallas för SMS Drink och hade premiär i lördags på en lokal krog. Kommunens tillståndsenhet har enligt Uppsalatidningen 18 minuter inte några synpunkter på systemet, men skuldrådgivare varnar för att en barrunda med sms kan bli en skuldfälla.

PIERRE ANDERSSON

”

Jag tycker det är viktigt att vi har ett sådant förbud. Det är en drog som har stor påverkan på människor och som är en inkörsport till andra droger.”

Statsminister Fredrik Reinfeldt svarar en lyssnare i Sveriges Radios Studio ett som vill att bruket av cannabis ska avkriminaliseras.

IOGT-NTO anmäler fle för olaglig alkoholrekl

Alkoholreklam är förbjudet i svensk tv och radio. Trots det visas det mängder med alkoholreklam i svenska tv-program. Nu kräver IOGT-NTO att KO ska anmäla företagen som producerar och sänder reklamen.

REKLAM – Eftersom det finns en lag i Sverige som förbjuder alkoholreklam i tv och radio borde man inte få sända sådan reklam. Lagstiftningen har aldrig prövats tidigare och vi vill se om den fungerar, säger Sara Heine som är verksamhetskonsulent och ansvarig för EU-frågor på IOGT-NTO.

I ett klagomål till Konsumentombudsmannen, KO, har IOGT-NTO tillsammans med advokatfirman Öberg och Associés pekat ut ett stort antal företag som de anser bryter mot de svenska lagarna för alkoholreklam i tv.

Bland företagen finns TV3, TV6, kanal 5 och en rad andra tv-kanaler som kringgår det svenska förbudet mot alkoholreklam genom att sända sina program från Storbritannien, där det är lagligt att visa alkoholreklam.

– Vi vill prova den så kallade effektlandsprincipen som säger att det är lagarna i det land där reklamen har effekt som ska gälla. Den reklam vi tittat på sänds under svenska program och är riktade till svenska konsumenter då borde man följa den svenska lagstiftningen, säger Sara Heine.

Men det är inte bara de som sänder reklamen som bryter mot de svenska lagarna enligt IOGT-NTO:s framställan till KO. Vid pressläggningen var det inte helt klart vilka företag som ingår i IOGT-NTO:s anmälan till KO. Men enligt anmälan är det en lång rad produktionsbolag, reklambyråer, musiker och andra som är med och producerar alkoholreklam för den svenska marknaden som bryter mot lagen.

Med på listan över företag finns

rockbandet Sator som har gjort låten "I wanna go home" som spelas i reklamfilmerna för ölet Norrlands Guld.

– Alla som medverkar till produktionen har också ett ansvar, man kan enligt marknadsföringslagen inte vara med och producera reklam som bryter mot svensk lag, säger Ulf Öberg som är advokat på Öberg och Associés.

Klagomålet lämnades in till KO i slutet på februari. KO kan välja att antingen ta ärendet till dom-

ra företag am i tv

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Reklam för alkohol i tv kan vara olagligt. Nu kräver IOGT-NTO att lagen testas. Bild ur reklamfilm från Spendrups.

stol eller att kontakta sin systemorganisation i Storbritannien och uppmana dem att, i enlighet med effektlandsprincipen, se till att kanalerna följer den svenska lagstiftningen. KO kan också välja att inte gå vidare med ärendet.

– Det finns definitivt skäl att driva det här vidare och jag tror att KO kommer att göra det. Om de inte skulle göra det finns fortfarande möjligheten att IOGT-NTO själva går till dom-

stol, säger Ulf Öberg.

Skulle det här kunna innebära slutet för alkoholreklam i svensk tv?

– På sikt skulle det i alla fall kunna innebära att man tänker sig för ett par gånger innan man sänder alkoholreklam i svensk tv. Det är dags att rensa upp lite, vi kan inte ha det som i vilda västern där producenter och programbolag medvetet bryter mot lagen.

JOANNA WÄGSTRÖM

Tv-reklam.

Några av de anmälda företagen

TV-kanaler

- Kanal 5
- TV3
- TV6

Annonssörer

- Carlsberg Sverige
- Diageo Sweden
- Raimat
- Spendrups Bryggeri

Reklambyråer

- Åkestam Holst

Produktionsbolag

- Mastiff
- Meter Film & Television
- Titan Television
- Stiller Studios
- Production Aktiebolag

Mediebyråer

- Carat Sverige
- OMD Sweden

Musik

- Sator

Alkoholreklam.

Får unga att dricka

Alkoholreklam får unga människor att dricka mer och att börja dricka tidigare. Det visar en genomgång av tretton studier som på olika sätt undersökt hur unga påverkas av alkoholreklam. Tolv av de tretton studierna visar att reklamen har en påverkan på ungas alkoholkonsumtion. Studierna visar också att ju mer alkoholreklam unga personer tittar på desto mer dricker de.

Genomgången av de olika studierna har genomförts av EU:s Alcohol and Health Forum.

KOMMENTAREN

Förd bakom ljuset

Att vara anhängare till en missbrukare är inte lätt. Särskilt inte när den som missbrukar behagar att försvinna med jämna mellanrum.

Helt plötsligt en dag när man ringer så kommer man direkt till telefonsvararen. Men man tänker inte mer på det. Inte för rån proceduren har upprepats av samtliga familjemedlemmar varje dag i en vecka.

Då börjar den molande känslan i magen.

Så vad gör man? Ringer polisstationerna i de län han brukar uppehålla sig. Län för län. Har man tur bortser de från sekretessen och berättar om de har honom eller inte.

Sedan ringer man tingsrätterna, en efter en, och kollar om de har några öppna brottmål på sin kära familjemedlems personnummer.

Sedan är det dags för det hemska: ringa sjukhusen. Ett efter ett. Man hoppas att han ska vara där för då lever han i alla fall. Men ännu mer hoppas man på att han inte ska vara där.

Till slut dimper det ner ett brev i brevlådan. "Hej! Jag sitter häktad i..." Man andas ut. Han var hos polisen. Vilken tur! Nu blir det lugnt tills nästa gång han kommer ut.

Den här karusellen har fått mig att undra: Borde inte anhöriga ha rätt att veta om deras son, dotter, pappa, mamma, fru, man, bror eller syster har anhängits av polisen, häktats av tingsrätten eller tagits om hand av socialtjänsten?

Ska poliser tvingas bryta mot lagen när oroliga mammor och pappor ringer och vädjar om att få veta om deras försvunna 18-åring sitter på stationen?

En mamma och nära vän till mig fick till svar av en polis en gång när hon ringde och frågade efter sin son:

"Jo, han har cyklat förbi här."

Polisen bröt sekretessen, hon kunde äntligen andas ut.

Men är det så det ska fungera?

JOANNA WÄGSTRÖM, REPORTER PÅ ACCENT

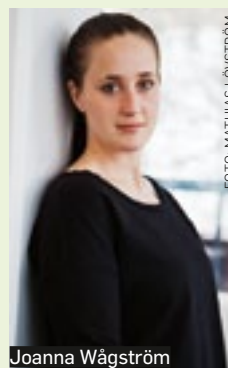
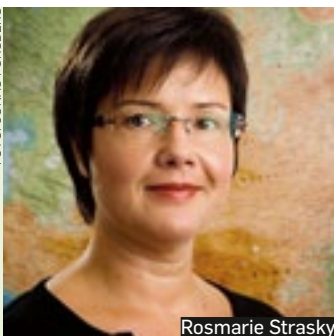

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Joanna Wägström

FOTO: JONAS FORSBERG

Rosmarie Strasky

HALLÅ DÅR!

Rosmarie Strasky

på IOGT-NTO-rörelsens Internationella Institut.

Du uppmanar nu alla på distriktsårsmötena att bli bättre på att samla pengar till den internationella verksamheten. Varför?

– Vi har under åren varit väldigt dåliga på att samla in pengar till den här viktiga verksamheten, som vi inom nykterhetsrörelsen är ensamma om: att arbeta med alkohol som ett utvecklingshinder. På senare år har intäkterna minskat ännu mer. Förra året testade vi att göra en distriktsutmaning; att samla in 50 000 kronor per distrikt. Men det gick inget vidare, vi fick totalt in 40 000 kronor på alla distrikt.

Varför har det gått så trögt?

– Rörelsen har ju många viktiga verksamheter och det finns många håll att stoppa i. Konkurrensen om plånböckerna är hård även inom rörelsen. Ändå är det här en stor och viktig verksamhet som behöver få mer pengar.

Vart går pengarna?

– De går till egeninsatsen på tio procent som vi måste bidra med för att få medel från SIDA.

Hur ska insamlingarna öka?

– Det är det som är frågan. Jag behöver hjälp, tips och förslag! Vi vänder oss till våra egna medlemmar och hoppas att det ska dyka upp goda idéer hur vi kan göra.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: HENRIK STRÖM

Mindre klirr i kassan och i värsta fall nerläggning blir resultatet för de ideella föreningar som eventuellt drabbas av momsbeläggning om regeringen inte lyckas övertyga EU-kommissionen om ett svenskt undantag.

Nya momsregler kan drabba ideell sektor

Regeringen har ansökt om en beloppsgräns för att ideella föreningar ska slippa redovisa moms. Anledningen är att EU-kommissionen kräver att Sverige ska anpassa sina momsregler till EU och hotar med en stämning.

EKONOMI Förslaget är att gränsen sätts vid en momspliktig omsättning på en miljon kronor.

Samtidigt lovar nu regeringen för första gången att arbeta för ett generellt undantag för föreningslivet i den process som EU-kommissionen nyligen inlett för att ta fram ett nytt momsdirektiv.

– Det är steg i rätt riktning. Men vi inom ideell sektor vill

förstås ha ett generellt undantag, vilket vi driver hårt. Detta är principiellt viktigt för folkrörelser. Även om beloppsgränsen på en miljon kronor är hög och få föreningar kommer att drabbas, innebär ändå en gräns administrativt krångel och kostnader. Och de föreningar som faktiskt ligger i gränzonen bör räkna på vad det kan innebära ekonomiskt. Exempelvis behandlingshem kan få problem, då deras omsättning ofta är högre än en miljon, säger IOGT-NTO:s generalsekreterare Stefan Bergh, som tillägger att distrikten inte kommer att bli drabbade.

Riksidrottsförbundet arbetar i likhet med IOGT-NTO för total momsbefrielse, och välkomnar

regeringens vilja att strida för ett generellt undantag. Man anser dock att det är motsägsfullt att regeringen föreslår en beloppsgräns samtidigt som EU-kommissionen inlett en diskussion om momsförnyelse. För många idrottsföreningar kommer en beloppsgräns på en miljon att innebära mer administration.

– Undantaget från att betala moms har varit ett sätt att stödja det svenska föreningslivet, som ju är ett svenskt kulturarv vi vill värna. Vi inom idrottsrörelsen kommer att göra allt för att stödja regeringen i arbetet för ett generellt undantag, säger Karin Mattsson Weijber ordförande på Riksidrottsförbundet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Alkoholhandläggare utsätts för hot och våld

Att hantera serveringstillstånd för alkohol i kommunerna är ett utsatt arbete. Det framgår av såväl en enkät som Kommunala Alkoholhandläggares Förening, KAF, gjort som en undersökning från SVT:s Rapport.

ALKOHOL Tre av tio kommunala alkoholhandläggare har upplevt hot i samband med sitt arbete och några har drabbats av misshandel. Bland annat fick en handläggare tårgas sprutad i ögonen och knäna sönderslagna av en upprörd krögare som fått sitt tillstånd indraget. Viktigt att poängtera är att det inte är alkoholhandläggare

na som beslutar om en krog ska få ett tillstånd indraget. Beslutet tas av kommunpolitikerna. Handläggarna ger endast en rekommendation.

– Det är upprörande att tjänstemän upplever dessa hot. Detta är inte bara en rättstatsfråga utan också en arbetsmiljöfråga, säger Torbjörn Ericson, ordförande i KAF (Kommunala Alkoholhandläggares Förening).

17 kommuner uppgav i KAF:s enkät att de inte hade några säkerhetsrutiner och 20 uppgav att de inte visste om det fanns några rutiner.

– Säkerhetsrutinerna ska vara

levande dokument och här finns mycket kvar att göra. Vi har varit i kontakt med Sveriges kommuner och landsting för att ta fram en mall för dessa, säger Torbjörn Ericson.

Att just alkoholhandläggare drabbas så hårt tror Ericson beror dels på att det finns ett litet antal personer med kriminell bakgrund inom krogbranschen och dels på att det finns mycket pengar att förlora på ett indraget tillstånd.

– Pengar är alltid en stark drivkraft. För vissa är detta så viktigt att man är beredd att hota för att få det man vill.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: ELENA SYCHUGINA

Nya träd ska planteras på Tollare.

Twist om Tollares träd är över

FASTIGHET I början av november högs trettiofem träd ner på Tollare folkhögskola, däribland tio ekar och lindallén ner mot sjön. Kommunen riktade skarp kritik mot skolan och rektor Anders Svensson, som man ansåg hade gallrat på ett felaktigt sätt, och lämnade över ärendet till åklagare för att se om brott begåtts.

Anders Svensson svarade tillsammans med Tollares styrelse med en skrivelse där han ogiltigförklarade flera av kommunens synpunkter. Och nu har kommunen helt ändrat ståndpunkt och beslutat att till hundra procent yrkat på att se om brott begåtts.

Det innebär att skolan i stället för att plantera nya lindar ska plantera ett tiotal nya bokar och förlänga bokallén. Övriga krav är borttagna.

– Vi är mycket nöjda med kommunens beslut. Men jag är ändå frustrerad över att det i slutet ändå kvarstår "åsikter" som jag anser är helt felaktiga, säger Anders Svensson.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Borde ansvaret för att organisera kongressen centraliseras?

I dagsläget är det de olika distrikten inom IOGT-NTO som turas om att fixa kongressen. Förbundet hjälper till med vissa delar och ansvarar bland annat för förhandlingarna. Distriktet utses av kongressen fyra år innan det är dags. Borde ansvaret för att organisera kongressen centraliseras? text Joanna Wågström

FÖR

Marcus Karlsson, medlem i IOGT-NTO i Göteborg, var med och organiserade kongressen i Göteborg 2009

"Det stora problemet som det ser ut nu är att man tappar så väldigt mycket kompetens vid varje växling mellan distrikten. Skulle man ha samma människor som följer med från kongress till kongress skulle man inte förlora så mycket kunskap varje gång.

Det bästa sättet vore att ha en kongresskommitté som inte är geografiskt bunden. Kommittén skulle kunna väljas av kongressen. Jag tycker att den ska bestå av förtroendevalda och inte av anställda.

Kommittén kan sedan samarbeta med distriktet eller föreningar på platsen där kongressen ska hållas. Det är viktigt att ha en koppling till platsen eftersom kongresser är väldigt funktionärskrävande och de flesta funktionärer är lokala."

EMOT

Alva Strandberg, distriktsordförande Älvsborgs distrikt, som arrangerar kongressen 2013

"Jag tycker att det ska vara uppdelat som det är nu. Förbundet har ansvar för själva förhandlingarna och distriktet tar hand om det roliga runt omkring; fester, utflykter och nattcafé. Det är så det fungerar i dag och det är bra tycker jag.

Jag tycker att det är skojigt att få komma till olika ställen på kongressen. Annars kanske det blir på en och samma plats hela tiden. De distrikt som har kongressen får chansen att visa upp sin IOGT-NTO-rörelse och få fart på distriktet. Mäniskor som kanske inte engagerar sig i vanliga fall kan delta i arbetet med kongressen.

Dessutom blir det opinionsbildande eftersom det märks i distriktet, även utanför IOGT-NTO, att det arrangeras en kongress så IOGT-NTO-rörelsen blir känd på platsen."

Gårdsförslag på remiss trots kritik

ALKOHOL Trots att den ansvariga ministern Maria Larsson är kritisk till förslaget om så kallad gårdsförsäljning av alkohol kommer hon att skicka ut förslaget på remiss.

När utredningen om gårdsförsäljning av alkohol presenterade sina slutsatser i slutet av förra året förvånades många över det långtgående förslaget. Kritikerna hoppades att den ansvariga ministern, Maria Larsson, skulle stoppa förslaget i papperskorgen direkt.

Så blir det inte. Under KD:s kommundagar i Norrköping i januari meddelade Maria Larsson att förslaget kommer att skickas ut på remiss.

– Det är aldrig fel att lyssna in vad remissinstanserna har för synpunkter, säger hon till TT.

Maria Larsson är dock fortsatt kritisk till utredningen och menar att det inte är vad regeringen beställde.

– Det är ett helt annat förslag, mycket mer långtgående, säger hon. Jag kommer inte att medverka till något som kan hota Systembolagets existens.

PIERRE ANDERSSON

300

kilo kokain beslagtogs av polisen när Europas största kokainfabrik avslöjades i Spanien. Dessutom hittades 2 miljoner euro och 33 ton kemikalier.

RUT. Före och efter

Inga förändringar:

- Det generella stödet att fördela ligger kvar på 10,5 miljoner kronor.
- Riktat utvecklingsstöd: 4 miljoner.
- Projektstöd för lokala utvecklingsprojekt på 2 miljoner.

Nya förslag:

- Pengar för att anställa en distriktskonsulent: 300 000 kronor per år för distrikt med fler än 800 betalande medlemmar, 150 000 per år för distrikt med färre medlemmar.
- Gemensamma konteringsregler och redovisningssystem.
- Det rörliga stödet minskar från 350 kronor per betalande medlem till 150 kronor.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Distriktsordföranden i Blekinge, Per Bengtsson

Mer öronmärkta pengar till distrikten

Öronmärkta pengar till distriktskonsulenter och gemensamma konteringsregler är några av de förslag som resursutredningen (RUT) kommit fram till. RUT handlar om hur de ekonomiska resurserna ska fördelas inom förbundet.

EKONOMI Många godkände förslagen i sin helhet, även om en eller annan brasklapp delades ut. Andra blev upprörda över framför allt de öronmärkta pengarna. Distriktsordföranden i Blekinge, Per Bengtsson, säger att han tänker tacka nej till förslaget.

– Att öronmärka pengar till distriktskonsulenter är helt fel. Vad händer om vi inte hittar någon att anställa? Då förlorar vi de pengarna och får ännu mindre att röra oss med till verksamheten. Det här kan drabba vissa distrikt väldigt hårt. Och hur ska 300 000 kronor räcka till att avlöna en konsulent? dunderar Per och får medhåll av flera andra distriktsordföranden och kassörer, som menar att en mer verklighetsförankrad kostnad för en konsulent ligger på 600 000 kronor per år. Mellanskillnaden måste man i så fall ta från annan verksamhet. Då gäller det

att konsulenten verkligen genererar pengar och får distriktet att växa. Bäst vore om varje distrikt själv fick bestämma om man vill ha en konsulent eller ej.

En allmän uppfattning tycks vara att resurserna inte får bli alltför styrande för distrikten. En visst mått av frihet att disponera sina medel utifrån egna förutsättningar är ett måste, tycks vara en kapphäst som delas av de flesta. Det gäller inte minst kraven på distriktskonsulenten.

– Det får inte bli för toppstyrt. Varje distrikt måste få utforma sin egen kravprofil utifrån förutsättningar, resurser, verksamhet och konsulentens intresse och personlighet, anser Olle Häggström, ordförande i Västernorrlands distrikt.

Andra reflektioner som studsade hårt mot RUT var frågan om IOGT-NTO verkligen ska ha så många anställda med tanke på att det är en ideell organisation. Och hur man kan säkra att distrikten verkligen får de öronmärkta pengarna, även om man under en övergångsperiod inte har någon distriktskonsulent.

RUT-uppdraget initierades under kongressen 2009, då resursfördelningen inom förbundet diskuterades. Distrikten har nu under våren alla möjligheter att samtala kring RUT, applådera eller säga, innan det är dags för beslut under kongressen i Åre i sommar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Utvecklingsmedel fördelas till distrikten

Förslaget till fördelning av utvecklingsmedel till distrikten 2011 är nu klart.

EKONOMI De distrikt som får mest pengar är Stockholm och Skåne med 300 000 respektive 350 000 kronor vardera. Övriga distrikt tilldelas mellan 100 000 och 165 000 kronor. Distrikten har olika stort antal områden man vill utveckla. Exempelvis Södermanlands distrikt satsar, i enlighet med IOGT-NTÖ:s vision för 2015, på att bli starkare som

folkrörelse, en aktiv samhälls-aktör och att bidra till minskad alkoholkonsumtion genom olika projekt.

Jämtlands distrikt hör till dem som fått minst pengar, 110 000 kronor. Men Vivan Åhman, distriktsordförande, är inte missnöjd.

– Vi har fått de pengar vi behöver, det är helt okej. Vi vill jobba med organisationsutveckling och utbildning till föreningsstyrelsen samt med socialt arbete. Pengarna stimulerar det vi valt att satsa

FOTO: RIKSBANKEN

på och det är bra. Visst kan man alltid önska mer pengar. Men föreningarna kan ju söka egna medel från tvåmiljonerspotten.

Accent har även sökt Örebro, som är det distrikt som fått minst utvecklingsmedel av alla, 100 000 kronor. De har dock inte gått att nå för en kommentar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Angelica Dahlgren

HALLÅ DÄR!

Angelica Dahlgren

doktorand på psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet, har precis har påbörjat en studie om hur alkoholpåverkade vittnen minns våldsbrott.

Varför är det viktigt att forska om hur alkoholpåverkade vittnen minns?

– Teknisk bevisning saknas ofta från ett våldsbrott, så ögonvittnen spelar en stor roll i polisens utredningsarbete. Kunskapen om hur alkoholpåverkade vittnens minne fungerar kan leda till riktlinjer om hur alkoholpåverkade vittnen bör bemötas.

Hur mäter ni berusade vittnens minnen av ett våldsbrott?

– I vårt labb får försöksdeltagare antingen en alkoholhaltig dryck eller juice. Sedan får de titta på en kort våldsrelaterad film. En tid efteråt följer vi upp deltagarna genom att på olika sätt mäta deras minne av händelsen i filmen.

Hur tror du att era resultat kommer att påverka polisens arbete?

– Vår studie kan ge kunskap till polisen om alkoholpåverkade vittnens minne av ett brott och vid vilken tidpunkt det är bäst att intervjua dem. Det är också viktigt för polisen att veta vilken intervjueteknik som är lämpligast att använda. I förlängningen kan det leda till att fler gärningsmän korrekt kan identifieras.

KARIN FALLENIOUS

BILDEN

FOTO: AFP PHOTO/PATRICK BAZ

Befrielsetorget i Egyptens huvudstad Kairo. Efter 18 dagar av massiva folkliga protester har landets president Hosni Mubarak avgått. Dagen efter pågår firandet ännu, och en kvinna delar ut blommor till soldaterna. Mubarak var Egyptens president i 30 år.

Succé för kulturnatt i Växjö

VERKSAMHET Den 29 januari genomsyrades hela Växjö av kultur genom arrangemanget "Kulturnatt". På 47 olika ställen i stan kunde man besöka och uppleva all sorts kultur. IOGT-NTO huset vid Vattentorget hörde till de mest välbesökta platserna och här erbjöds såväl konserter som teaterföreställningar, gospelkör, gubb-band och massor av dans. Curt Thapper från IOGT Vattentorget är lyrisk över hur bra det gick och hur lyckat arrangemanget var.

– Vi hade fyratusen besökare, vilket är ännu fler än i fjol. Totalt medverkade 150 personer och ett 30-tal frivilliga IOGT-NTO-medlemmar. Alla besökare var positiva, glada och bjöd på sig själva. Och alla respekterade vår nyktra profil, säger Curt och berättar att man fått massor av beröm för hur man anordnat denna jättelika fest.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

”Jag vet exakt hur jävla åt helvete det kan gå med droger, jag har gjort det så pass mycket att jag inte är sugen på det längre.”

Producenten och artisten Andreas Kleerup berättar i tidningen Filter att han brände två miljoner kronor på kokain under några år.

Systembolaget ställer krav på leverantörer

Systembolaget har tillsammans med de övriga nordiska alkoholmonopolen enats om en uppförandekod som ska föras in i deras inköpsavtal. Koden ställer krav på leverantörer och producenter på flera områden, exempelvis arbetsförhållanden och miljö.

SOCIALT ANSVAR Uppförandekoden ska vara i bruk den 1 januari 2012. Under 2011 ska Systembolaget tillsammans CSR-organisationen Business Social Compliance Initiative (BSCI), som svenska Systembolaget och finska ALKO ska bli medlemmar i, ta fram rutiner för hur koden ska följas upp.

– Vi kommer att ha mycket dialog med våra leverantörer under den här tiden för att det ska fungera så bra som möjligt, säger Lena Rogeman som är CSR-ansvarig på Systembolaget. CSR är en förkortning av Corporate Social Responsibility och står för ansvarsfullt företagande.

De nordiska monopolens uppförandekod kommer från organisationen BSCI och bygger till stora delar på den internationella arbetarorganisationen ILO:s konventioner och rekommendationer. Några av de krav som leverantörerna och producenterna ska leva upp till är:

- Följa de lagar och regler som gäller för industrin. Samt FN:s och ILO:s konventioner.
- Mötes- och organisationsfrihet.

FOTO: MAGNUS SKOGLÖF

Fackliga rättigheter och säkra arbetsplatser är några av de krav som ställs på leverantörerna.

Alla arbetare ska ha rätt att organisera sig fackligt.

► Diskriminering får inte förekomma. Ingen ska särbehandlas på grund av kön, ålder, religion, etnisk tillhörighet, sexualitet, medlemskap i någon organisation med mera.

► Lönen ska vara i nivå med eller högre än den lagstadgade minimilönen och/eller standardlönerna för industrin. Om de lagstadgade minimilönerna eller standardlönerna för industrin inte täcker levnadskostnaderna och ger ett visst överskott till arbetaren ska arbetsgivaren betala en lön som täcker dessa behov. Ersättning ska utgå för all övertid.

► Arbetsgivaren ska följa lagarna/industristandarden när det gäller arbetstider och helgledigt. Generellt ska ingen arbeta mer än 48 timmar i veckan med högst 12 timmars övertid. Ingen ska tvingas att jobba övertid om de inte vill.

► Arbetsplatsen ska vara säker och hälsosam för arbetarna.

► Barnarbete är förbjudet enligt FN:s och ILO:s konventioner.

– Det är mycket som är självklart i koderna, till exempel att förbjuda barnarbete, den följer FN:s konvention om barns rättigheter, säger Lena Rogeman.

Om en leverantör inte lever upp till de krav som ställs kommer man att sätta upp en plan för att åtgärda bristerna.

– Det går inte ut på att fälla utan att tillsammans förbättra. Utgångspunkten kommer att vara att ta fram en åtgärdsplan så att de uppfyller koden.

Vilka svårigheter finns det med att införa den här koden?

– Utmaningen är det stora antalet leverantörer och producenter som Systembolaget har och hur vi ska följa upp det hela. Det är också en av anledningarna att vi valde att arbeta med en extern CSR-organisation. De har erfarenhet och dokument för hur man kan jobba med det här.

JOANNA WÄGSTRÖM

IOGT-NTO:s SOCIALA FORUM

Verksamhetshelg 23–25 april 2010 i Arboga

UPPTÄCK – UTVECKLA – UPPLEV – UTMANA

Välkommen till IOGT-NTO:s stora samling för människor i alla åldrar som deltar i eller vill veta mer om IOGT-NTO:s sociala verksamhet.

Anmäl dig **senast 6 april på www.iogt.se eller 08-672 60 05.**

NYKTRA KVINNOR KAN!

I höst startar andra omgången av IOGT-NTO:s program för personligt ledarskap riktat till kvinnor inom rörelsen.

Tillsammans med andra kvinnor får du utveckla ditt ledarskap genom träffar, samtal och mentorskap.

Programmet pågår under knappt ett år med start 10–11 september 2011 och avslutning 26–27 maj 2012. Däremellan träffas vi 17 januari 2012.

Blir du nyfiken och är en av kvinnorna vi söker till programmet? Hör av dig så skickar vi en fullständig inbjudan, info@iogt.se eller 08-672 60 05.

"IOGT-NTO behöver fler kvinnor som tar på sig ledaruppdrag på olika nivåer i rörelsen, så ta chansen att gå detta program!"
– Anna Carlstedt

IOGT-NTO

Stockholms Distrikttempels Byggnadsförening upa och Katarina Templares Byggnadsförening upa

Årsmöte 31 mars klockan 18.00
Plats: IOGT-NTO-gården, Klara södra kyrkogata 20

Sedvanliga årsmötesförhandlingar.
Ombud förutsätts medföra giltig fullmakt.
Välkomna! Styrelsen

Årets första värvertävling för distrikten

SLUTSPURT!

KAMPANJTID 1/2–31/3
2011 års första värvertävling
för distrikten fokuserar på
antalet värvere

Priser

För hela kampanjen

1:a: 10.000:– / 2:a: 7.000:– / 3:e 5.000:–

Månadsetapper, februari och mars. Efter
varje månadsetapp delar vi också ut priser.

1:a: 5.000:– / 2:a: 3.000:– / 3:e: 2.000:–

Regler

- Det distrikt som har flest medlemmar (som har sitt medlemskap i distriktet) som värvat minst en ny medlem under kampanjperioden vinner.
- Talongen med den nyvärvade medlemmen där det framgår vem som värvat ska finnas på Medlemsservice senast 3/3 resp. 4/4 för att räknas i respektive etapp.

Frågor kan ställas till Robert Lindh, 0733-72 62 19
Mer detaljerad information på www.iogt.se

Östergötlands läns nykterhetsförbund Söker ny konsulent 100%

Har du ett brinnande intresse för alkoholpolitiska frågor och delar nykterhetsrörelsens värderingar?

Vi söker Dig som

- är verbal och har lätt för att skriva
- är kunnig om det politiska systemet och har goda demokrati- och föreningskunskaper
- har körkort och bil samt är beredd på annorlunda arbetstider
- är driftig, självständig, ansvarsfull och lyhörd
- är van datoranvändare och är kreativ

Tillträde 1 augusti 2011 • Ansökan senast 15 april 2011
till ÖLN, Ödegårdsgatan 12, 587 24 Linköping
ev frågor 013-13 92 15

Läs våra nyheter på webben

www.accentmagasin.se

FOTO: MAGNUS FRÖDERBERG

Debatt. Ska Sveriges scoutförbund gå samman till ett?

Thore Gårmark analyserar farorna med att Sveriges scoutförbund är på väg att gå samman till ett. **Centraliseringen riskerar att bli ett hinder för demokrati och lokala idéer, menar han.**

Ett förbund – mångfald eller enfald?

Scoutrörelsens mål är att utveckla barn till aktiva, engagerade och hänsynsfulla medborgare. Medlen är att i nära kontakt med naturen grundlägga goda levnadsvanor samt förstå vikten av etik och samverkan.

Upp- och nedvänd organisationstriangel

Patrullen av barn och ungdomar är rörelsens grundenhet. Därifrån bör även rörelsens makt utgå. Ett antal patruller bildar avdelningar och avdelningarna bildar kårer vilka rekryterar och väljer ledare.

Kårerna kan delegera visst gemensamt arbete till regionala distrikt, vilka exempelvis kan ordna läger, ledarkurser och andra träffar samt söka sprida scoutings budskap genom nystart av lokal verksamhet. Kårerna är huvudmän för distrikten, väljer dess ledning och beslutar om arbetsplaner och resurser.

Direkt eller representativ demokrati

För nationell utveckling kan gemensamma frågor delegeras till nationella förbund i vars årsmöten kårerna antingen har direkt eller via distrikten indirekt säte och stämma.

Scouting med guldkant

I Sverige har scoutverksamhet tagits

upp som grenar inom andra folkrörelser, exempelvis frikyrkorörelsen och nykterhetsrörelsen. Utöver scoutingens mål tillkommer respektive moderorganisations ändamål i samhällsutvecklingen.

Maktfördelning

Liksom att makten i Sverige skall utgå från folket bör makten i scoutrörelsen bygga på de enheter som bedriver den direkta scoutverksamheten, det vill säga kårerna. Centralism hotar tyvärr demokratin, därför att vald ordförande och förvaltningschef i kommunala nämnder via partipiskornas makt neutraliserar de enskilda nämndledamöternas engagemang och inflytande. Genom ökat antal anställda inom scoutrörelsen sköts idag det direkta utvecklingsarbetet huvudsakligen av anställda som inte bara genomför fattade beslut utan även utarbetar beslutsunderlagen.

När jag för några decennier sedan tillhörde styrelsen för IOGT:s Scoutförbund var förbundet större än Nykterhetsrörelsens Scoutförbund är idag. Vi hade en förbundssekreterare och en till två scoutkonsulenter med fältarbete.

Styrelsens ledamöter arbetade med projektgrupper av ledare från kårerna med planer och genomförande av projekt och läger. Det gav engagemang och till-

förde näring från det direkta scoutarbetet ute i kårerna – en navelsträng från förbundets mödrar.

Samverkansformer

Samverkan mellan kårer skedde ofta i lokala S:t Georgskommittéer som ordnade gemensamma scoutupptagningar, stadstävlingar och Thinking Day-arrangemang. Ibland även gemensamma hajker och läger.

Svenska Scoutrådet har främst arbetat med mål och medel, gett ut litteratur och tidskrifter samt arrangerat stora läger.

Slutord

Med detta spontana ideologiska inlägg vill jag påpeka risk för ökad centralstyrning, som kan neutralisera lokala idéer och engagemang i arbetet med att utveckla barn till aktiva, engagerade och hänsynsfulla medborgare.

Enförbundstanken har både för- och nackdelar. Ett gemensamt agrart gott råd är att inte lägga alla ägg i samma korg, då mångfald är bättre än enfald.

Det kan vara bra att bygga borgar, men det viktigaste är ägna sig åt deras ändamål och innehåll. ■

Thore "King" Gårmark
Västerås

I gruvstaden St Charles mötte frilansfotografen Hannah Modigh en fattigdom som gått i arv i generationer. Hon mötte också ett utbrett missbruk av oxycontin, så kallad hillbilly heroin. "Det värsta var unga människors brist på hopp och självkänsla", säger hon.

FOTO **HANNAH MODIGH** TEXT **PIERRE ANDERSSON**

HILL BILLY HEROIN

St Charles är en dead end-town. För att komma hit följer man en smal väg som ringlar sig upp bland Appalacherna. Vägen slutar här, i det gamla gruvsamhället där det knappt finns några gruvor kvar.

St Charles, Lee county i södra Virginia, tillhör ett av de fattigaste områdena i USA. Hit åkte frilansfotografen Hannah Modigh för att dokumentera livet.

Hon fann hus som byggdes under kolbrytningens storhetstid för hundra år sedan, men som idag förfaller för att ingen har råd att underhålla dem. Här bor de flesta med sin mamma, bredvid sin syster eller med barnen boendes längre ner på gatan.

– Jag hade läst på om Appalacherna och visste att jag ville till området. Det är fattigt men också väldigt vackert, och jag var intresserad av kontrasterna. Jag började i Bristol men tyckte att det var för stort. När jag pratade med en socialarbetare berättade hon om Lee county, men varnade mig samtidigt för att åka dit ensam.

Under två månader bodde Hannah Modigh på ett enkelt motell utanför St Charles. Hon fick kontakt med familjerna som bodde där och kunde börja fotografera.

– Men det gick mycket rykten om mig, säger hon och skrattar. Bland annat trodde många att jag var en undercover FBI-agent som utredde droghandeln. Och stadens sheriff kom till mitt motell flera gånger för att fråga ut mig om vad jag egentligen gjorde där.

I St Charles finns ingen framtid. Här har fattigdomen brutit ned generationer och ligger nästan inbäddat i generna. Här gör ingen den amerikanska drömmens resa från fattig till rik.

– Det var det jobbigaste. När jag frågade unga människor om deras drömmar eller framtid fick jag inga svar. De mindre barnen jag mötte var fulla av bus och lek men alla andra var märkta av sorg på olika sätt. Många har haft en tuff uppväxt med misshandel eller missbruk.

Jobbar man i en gruva är risken för arbetsskador stor och det var så Oxycontin kom till staden. Ett smärtstillande preparat som snart fanns ute på den svarta marknaden. Tar man det i tablettform sprider sig effekten sakta i kroppen dövar smärta i upp till tolv timmar. Men det är enkelt att komma runt den begränsningen – den som vill ha en snabbare effekt tuggar sönder tabletten eller krossar den och snortar i näsan. Det förekommer till och med att den injiceras.

– Jag träffade många som använde Oxycontin. Det är klart att det finns ett samband med fattigdomen och bristen på framtidshopp och självkänsla. Oxycontin bedövar både i kroppen och i känslorna. ■ ▶▶▶

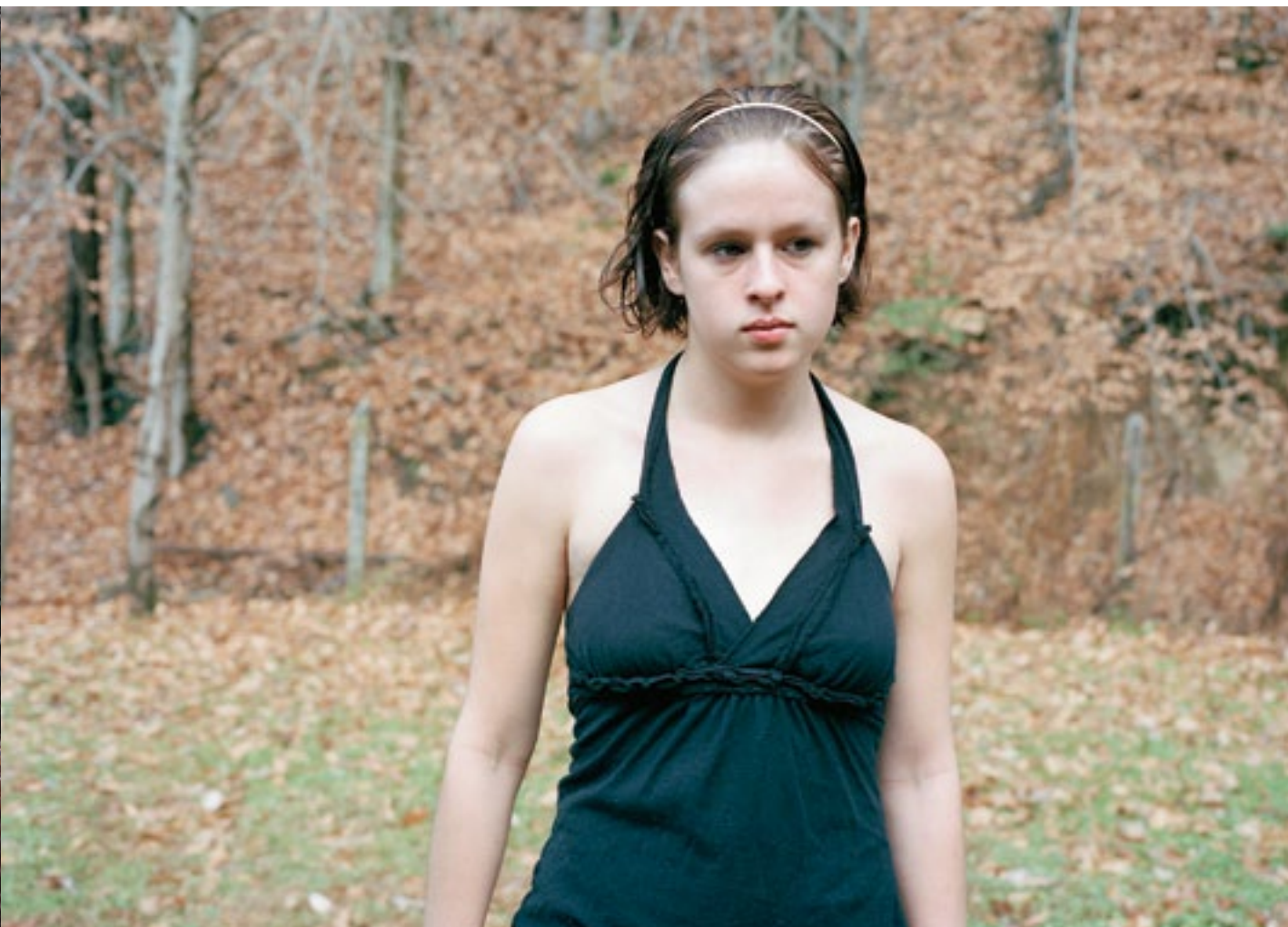

Till St Charles kommer man på en smal väg som slingrar sig upp längs berget. Kors och hjärtan över folk som dött där kantar vägen. Bakom dimma, som liknar röksignaler ligger St Charles gömt. Luften är fuktig.

Oxycontin. Populärt smärtstillande preparat

Oxycontin (eller oxycondon) är ett smärtstillande preparat som introducerades på den amerikanska marknaden 1996. Det blev flitigt använt då det gav en långvarig och effektiv smärtstillande effekt hos patienterna. Ganska snart började preparatet läcka ut på svarta marknaden och ett omfattande missbruk – främst i små orter i östra USA – därav smeknamnet Hillbilly Heroin.

Det märks att man varit fattig i generationer här. Det är inte bara chocken efter en ekonomisk kris. Det finns inget självförtroende. Drömmarna stannar innanför Lee countys gränser. Ingen som gjort den amerikanska drömmens resa; från fattig till rik.

En gång i tiden var St Charles en vild stad, "a booming town", med en saloon som aldrig stängde, en biograf, en stor skola och gatorna var fyllda av så mycket folk att det var svårt att ta sig fram. Innevånarna är stolta över sitt förflutna och berättar gärna rövarhistorier om hur farligt det var i St Charles. Hur sheriffen sköt en 16-årig man i ryggen och hur en man rånade banken med en banan.

På 60-talet började kolgruvorna stängas ner. Gruvarbetare blev arbetslösa och många hem revs för att utöka de kolgruvor som fanns. Det fanns 10 kolgruvor förr, nu är det två kvar.

Ett smärtstillande preparat som heter Oxycontin är vanligare i St Charles än i någon annan del av USA. Om man tar medicinen koncentrerat i stora mängder blir man bortdomnad på alla sätt, både i kroppen och i känslorna. Här kallas drogen för hillbilly heroin. Ett smeknamn den fått för den är som en billigare typ av heroin och vanlig på landsbygden.

"Poor people that's all we were,
trying to make a living out of black land dirt, but
we get together in a family circle singing loud."
Johnny Cash, "Daddy Sang Bass"

Hanna Modigh. Prisbelönad fotograf

Ålder 30 år.

Gör Frilansfotograf

Utbildning Nordens fotoskola – Biskops-
Arnö.

Övrigt Fick Scanpix stipendium arbets-
stipendium 2008. Boken "Hillbilly Heroin,
Honey" fick Stora Fotobokspriset 2010.

Webbsida www.hannahmodigh.com

SVERIGERESAN: GÄVLEBORG

Ny serie! Accent hälsar på hos alla distrikt. Vi börjar i Gävleborg.

ÖPPET HUS I SANDVIKEN

Fikabufféer, skateboardåkare och en av Sveriges största UNF-föreningar är några av förklaringarna till att **IOGT-NTO:s hus i Sandviken sjuder av liv**. Här hålls det öppet sju dagar i veckan och ett hundratal personer passerar genom dörrarna varje dag.

– **I dag ska vi** vika årets program, säger Rene Andersson, som är ordförande för IOGT-NTO i Sandviken och anställd av UNF på halvtid, till det femtontal ungdomar som samlats i UNF:s lokal i IOGT-NTO-huset. Det är måndagsträff. Den dagen i veckan då det alltid är möte på UNF, då deltagarna får information om vad som är på gång härnäst.

– Varför lyckas jag alltid vara här när det är dags för att vika program, säger Frida Östgren, samtidigt som hon samlar på sig en hög med papper som ska förvandlas till fina broschyrer för att sedan skickas ut till alla medlemmar i Sandviken.

– Vi gör så mycket roligt och man får så mycket vänner här så det är svårt att tänka sig hur det skulle ha varit om jag inte var med i UNF, säger kompisen Linda Jonasson medan hon flitigt viker blad efter blad.

Måndagens höjdpunkt är fiket som består av muffins som Linda Jonasson och Frida Östgren bakat. Polka-, dajm- och lakritsmuffins med ett tjockt täcke av glassyr ska avnjutas - bara broschyrerna blir klara.

IOGT-NTO-huset händer det någonting varje dag. Lokalerna hyrs ut till lokala föreningar som har aktiviteter som gymnastik och dans, kiosken där det säljs godis, hembakat och annat gott har öppet dagligen. Det finns en squashhall där vem

som helst kan boka in en tid för en match. Junis har sina aktiviteter och UNF träffas så gott som dagligen. Mitt i allt som spindeln i nätet finns IOGT-NTO-föreningen.

– Det IOGT-NTO gör i första hand är att driva huset och det gör vi för barnen och ungdomarnas skull, säger Rene Andersson.

För att stärka relationerna mellan IOGT-NTO, UNF och Junis anordnades något som kallades för partyträffar, arrangemang som alla kunde delta i oavsett ålder. Partyträffarna omgärdades av olika regler som exempelvis att en vuxen inte kunde komma om hon eller han inte tål att ungdomar har keps på sig inomhus.

– Men nu behövs inte partyträffarna längre. Det sköter sig naturligt. När UNF planerar sina aktiviteter säger de automatiskt att det här och det här kan vi göra tillsammans med iggisarna. Och ungdomarna kommer på aktiviteter som vi har inom IOGT-NTO. Sist när det var Pumpen kom det runt 40 personer och de flesta var ungdomar, säger Rene Andersson.

Även andra ungdomar söker sig till IOGT-NTO:s hus som ligger mitt i ett hyreshusområde strax utanför Sandviken. Det senaste tillskottet i lokalerna är en skateboardhall med lite ramper där det är öppet för vem som helst att komma och skejta gratis.

HALLÅ DÄR!

Krister Lundgren

som är distriktsordförande i Gävleborg om läget just nu.

Hur ser medlemsutvecklingen ut i distriktet?

– Det är inte så bra. För några år sedan när vi tokvärvade och det var gratis att gå med hade vi ungefär 2000 medlemmar sedan har vi gått ner till cirka 1 500.

Vad beror det på?

– Jag tror att det kan ha att göra med att många som gick med då bara skrev under för att det var gratis och sedan när det var dags att betala så gick de ur. Sedan värvar vi inte lika

mycket nu längre heller. Vi försöker att få igång värvningen genom att exempelvis hålla utbildningar och sådant men det går trögt.

Berätta om något roligt som är på gång?

– Vi har byggt upp ett samarbete med länsstyrelsen och kommunerna i området som gör att IOGT-NTO syns i många sammanhang. Vår logga trycks på deras utskick när de gör kampanjer, det är en jättemöjlighet för oss.

– Sedan har vi något som kallas för Förebygg Gävleborg. Där samlar vi alla förebyggarmetoder som vi har i länet. Våra egna, polisens, kommunernas och så vidare. Dagen

inleds med någon form av teater eller liknande sedan mynnar den ut i seminarier där de olika metoderna presenteras. Efterfrågan på att delta är jättestor och förra året fick jag säga nej till flera stycken som ville vara med.

– Härnäst ska vi satsa på att utveckla det här med studiecirklar och kopplingen till NBV. Det ska bli kul att ta bort den muren, vi ska vara ett och inte vara delade.

Vilka utmaningar står ni inför i distriktet?

– Vi vill försöka få ihop pengar till att anställa en utvecklingskonsulent. Det har vi velat i många år utan att lyckas. ■

FOTO: HENRIK PELTONEN

"Det IOGT-NTO gör i första hand är att driva huset och det gör vi för barnen och ungdomarnas skull"

RENE ANDERSSON

– Det var i november som det kom några grabbar och frågade om vi hade någon lokal där de kunde få åka skateboard inomhus. Vi är öppna för allt och tycker att det är bra om ungdomarna har något att göra så vi sa att det är bara att komma. Vi hade en lokal med en klättervägg som inte är så populär just nu. Det är bara dumt om den ska stå tom.

Men allt är inte en dans på rosor. Precis som många andra föreningar har förening 200 Vänskapsbandet svårt att få det att gå ihop ekonomiskt.

– Ibland har det varit så knapert så vi har trott att vi ska få sälja huset. Det är också en av anledningarna till att vi hyr ut lokalerna, för att få in pengar. Det är verkligen en balansgång att få det att gå ihop. **Så vad har det betytt för IOGT-NTO-föreningen att man har öppnat portarna för barn-**

och ungdomsföreningarna, hyresgäster och utomstående?

– Det har betytt jättemycket. Vår förening går till stor del ut på att erbjuda ett alkoholfritt alternativ. Vi jobbar med att få hit ungdomar och för att det alltid ska finnas något att göra här. Det är livskraft att ha det här huset och all rörelse. Det ger också en förnyring i IOGT-föreningen eftersom vi får nya medlemmar från UNF.

– Förresten, har du sett till killarna som skulle komma hit och måla väggen, frågar Rene Andersson sin pappa Digby Nilsson som varit aktiv inom IOGT-NTO i många år. Det har han inte fått hon till svar.

– Det var två killar som kom hit före jul och frågade om de fick måla graffiti på någon vägg och vi sa att det får de gärna göra, förklarar Rene Andersson. Men sedan har de inte dykt upp.

JOANNA WÄGSTRÖM

Gävleborg. Hårda fakta

Föreningar 52 st
Medlemmar 1 490 st
Betalande medlemmar 1 022 st
Omsättning 615 000 kr

BOLAGS- BOSSSEN

Magdalena Gerger har ett minst sagt utmanande jobb. Som vd för Systembolaget ska hon värna folkhälsan – samtidigt som hon ska hålla kunderna nöjda och glada. Sin bakgrund inom alkoholindustrin ser hon som positiv och hon är inte rädd att tappa balansen.

TEXT **JENNY STADIGS** FOTO **MOA KARLBERG**

Sedan maj 2009 är Magdalena Gerger vd för Systembolaget, vilket innebär att hon har tagit på sig en roll som i mångt och mycket går ut på att balansera på en mycket slak lina.

Systembolaget har ett folkhälsouppdrag som går ut på att minska alkoholens skadeverkningar bland annat genom att hålla nere totalkonsumtionen av alkohol. Samtidigt är servicen till kunderna viktig, inte minst för att behålla acceptansen för monopolet.

– Det som jag tycker är fascinerande och som gjorde mig glad och sugen på att ta det här jobbet är att företaget framgångsrikt har tagit kliv framåt som innebär att man hör kunderna säga ”er service har blivit ännu bättre” samtidigt som vi kan se att hälsan i Sverige har blivit bättre och att attityderna kring alkohol blir bättre och mer balanserade och hälsosamma, säger Magdalena Gerger.

Hur den här balansakten ska utföras finns det ingen checklista eller enkel filoför, enligt Magdalena Gerger.

– Det viktigaste nu och det jag jobbar jättemycket med är frågan: Hur fortsätter vi framåt på den utstakade vägen?

Visionen för de kommande fem åren är ”ett samhälle där alkohol njuts med omsorg om hälsan så att ingen tar skada”. Det är första gången Systembolaget tar

sikte på hela samhället i sin målbild. Tidigare var ambitionen bara att upprätthålla en god dryckeskultur hos kunderna.

– Det som känns så bra för oss är att vi har lyckats uttrycka det i positiva termer. Service och ansvar är inte motsatser, de hänger ihop. Ska det njutas så ska det ske med omsorg om hälsan, och det gäller allas hälsa, inte bara de som dricker. Ingen ska ta skada – det klappar våra hjärtan väldigt starkt för. Det var svårare förr när

Systembolaget. Allt mer poppis

- Med hjälp av SIFO mäter Systembolaget regelbundet hur många svenskar som stöder Systembolagets ensamrätt att sälja alkoholdrycker och hur nöjda kunderna är.
- I december 2010 ville nästan 70 procent ha kvar Systembolaget. När mätningarna började i slutet av 2001 var den andelen bara 49 procent.
- Även kundnöjdheten har ökat. Under det sista kvartalet 2010 fick Systembolaget 78 av 100 möjliga poäng, och när mätningarna började 2002 så låg kundnöjdheten på 73 poäng.
- Uppgången har i båda fallen varit jämn och stadig.

vi delade upp det, säger hon och lutar sig engagerat framåt.

Men balansgången är inte enkel i dag heller. Det är en sak att ha fina mål och visioner, och en annan att leva upp till dem praktiskt varje dag, enligt Magdalena Gerger.

– För det mesta har vi trygga medarbetare som känner att de får ihop det, men det kommer dagar där det slår över för mycket åt det ena eller andra hållet.

Som exempel på när det slår över för mycket åt ansvarshållet tar Magdalena Gerger en kassör som frågar en 40-åring om legitimation. För att förhindra att den hugade kunden får lämna Systembolaget tomhänt om legitimationen har glömts hemma så har därför en rutin skapats som innebär att kassören ska be en kollega komma och ge sin bedömning av åldern.

– Ett exempel på när det slår över åt det andra hållet kan vara när en kund kommer in ber om hjälp att välja något att ha

till middagen och den anställde flödar av inspiration så att det blir för mycket. Servicen vi ger ska aldrig handla om att vi föreslår eller säljer på saker som kunden inte frågar efter.

För att få de anställda med på lindansen har de i snitt två heldagars utbildning per år. Systembolaget jobbar även för att försöka se till så att cheferna blir duktiga på att ge medarbetarna återkoppling i vardagen, och för att öka medarbetarnas delaktighet och ansvarstagande.

tighet och ansvarstagande.

Magdalena Gerger kuskar även själv runt i landet en hel del för att besöka Systembolagets butiker.

– Det är viktigt att jag hela tiden jobbar med verksamheten och förstår både vad som fungerar bra och vilka dilemman som finns, så att jag har med mig det när jag fattar beslut.

Nu, efter mer än ett och ett halvt år på posten, tycker Magdalena Gerger att hon börjar få hyfsat bra koll. Och hon har inga

**"Ska det njutas så ska det
ske med omsorg om hälsan,
och det gäller allas hälsa,
inte bara de som dricker."**

Magdalena Gerger om ...

... att vara full: "Det har jag inte varit vad jag kan komma ihåg – men oj, haha, det där kanske kan missuppfattas! Men precis som det är för alla andra unga så blir det inte alltid perfekt när man först börjar prova."

... det svåraste med jobbet: "Det är den här balansen, och att det är så pass unikt att vara en detaljhandelskedja som ska ge service men med ett annorlunda uppdrag. Det finns ingen annan att titta på – vi kan inte bara kolla hur exempelvis IKEA och H&M gör, vi måste komma på hur vi ska göra det på vårt sätt. Men det är det som är så kul, vi måste alltid tänka till."

... att undvika nya mutskandaler: "Jag tror att den enda planen är att alltid hålla det väldigt levande, och jag har blivit stolt när jag har förstått hur stort ansvar verksamheten har tagit för att ställa saker och ting till rätta. Det har vi bland annat gjort genom att installera kontrollsystem och ha en etisk diskussion som sker med jämna mellanrum. Och det är precis det här vi måste fortsätta med hela tiden. Det

är inte tu tal om att ett företag i vår position löper en större risk än vissa andra företag."

... den största nackdelen med Systembolaget: "Det är nog att vi är lite trögrörliga, och det har nog att göra med alla regelverk vi måste följa. Vi ser oss noga för, så det blir inte alltid så mycket drag under galoscherna. Men vi försöker."

... monolets framtid: "Jag tror att monopol kommer att finnas kvar under överskådlig framtid. Systembolaget har en så himla unik och viktig roll, och jag tror inte att den rollen

kommer att minska i vikt. Men det blåser ju även liberaliserande vindar och monopolkramarna blir det ju allt färre av i vårt avlånga land, så jag ser för mig att det blir en mer aktiv debatt. Det viktiga för oss är att vi gör det vi blivit ombedda att göra och att vi gör det väldigt väl. Något annat kan vi inte göra, och hittills har vi ju lyckats väldigt bra. 70 procent av svenska folket stödjer vår verksamhet – det är fenomenalt."

... nivån på alkoholskatterna: "Nu har det ju under en längre period varit så att färre och färre tar in alkohol från utlandet, så det tyder på att det är en någorlunda balans. Vi vill absolut inte att smuggling och fulsprit ska öka, för då hamnar bland annat ungdomar i kläm."

... om åren i Storbritannien: "I Storbritannien såg jag avigsidorna med alkohol tydligt. De har avreglerat nästan allting, så där såg man verkligen på nära håll hur illa det kan bli och hur ungdomarna kan hamna i kläm. Jag blev väldigt illa berörd."

problem med att jobba för ett företag där vinsten inte är det viktiga.

– Det känns bra eftersom vi har sorterat begreppen och stämt av noga med ägare och styrelsen. Det är helt enkelt flera dimensioner, inte bara en peng på den nedre raden. Men det är inte en enkel formula och kommunikationen i organisationen blir viktigare eftersom att vi inte är som de flesta andra företag. Här firar vi inte om vinsten går upp.

Rollen som balanskonstnär är ny för Magdalena Gerger, men rollen som drivande chef är det inte. Hon har tidigare jobbat som divisionschef och marknadsdirektör inom fler stora internationella företag, bland annat Diageo, som är världens största tillverkare av alkoholdrycker. I media har det framförts kritik mot att Systembo-

lagets vd tidigare har jobbat för att kränga så mycket alkohol som möjligt, men Magdalena Gerger ser inte alls sin bakgrund som ett problem utan som en styrka.

– Jag hade ansvaret för sherry. Jag har förståelse för vin och vinkultur – jag gick en vinkurs när jag jobbade med sherry – så jag känner att det är en jättebra fördel i den roll jag har nu, säger hon.

Under rekryteringsprocessen till Systembolaget bokades det runt ordentligt i Magdalena Gergers förflutna efter något som skulle kunna göra henne mindre lämpad för jobbet.

– Det här är ju inte vilken roll som helst. Den är mycket i rampluset och den är dubbelbottnad. Vi är en detaljhandel och ett företag som i mångt och mycket fungerar som vilken verksamhet som helst, men med ett helt annat syfte. Det är unikt.

Sedan Magdalena Gerger började på Systembolaget har hon fått en helt ny insyn i de problem som alkohol kan orsaka.

– Folk i min omgivning anförtror sig till mig på ett sätt som jag inte tror att de skulle göra om jag inte kunde så mycket om det här. Det kan vara allt från en vän som anförtror sig om en släkting eller ett barn, till någon som till och med berättar om sina egna problem.

Själv är Magdalena Gerger en måttlig alkoholkonsument. Hon dricker enbart alkohol tillsammans med mat, och hellre mindre än mer.

– Så har det varit länge – jag är friluftsmänniska och sportig. Och sedan jag fick barn så dricker jag ännu mindre, eftersom jag vet att barn gör som man själv gör och inte som man säger.

När Magdalena Gerger har blivit tillfrågad om sin favoritdryck har hon vid ett antal tillfällen svarat mjölk, vilket kanske kan ses som en sanning med modifikation.

– Det har blivit lite av ett skämt, men jag tycker mycket om mjölk. Men egentligen har jag inte en favorit, det beror på vad jag äter. Just nu har jag dille på att botanisera i vårt alkoholfria sortiment, eftersom vi har lanserat så mycket nytt. Annars tycker jag om ett gott glas vin till maten.

Vad Magdalena Gerger vill göra i framtiden efter Systembolaget har hon inte funderat på över huvud taget, och hon funderar lite innan hon svarar på frågan.

– Jag har så mycket fokus på det här. Det känns verkligen som att jag precis har börjat – jag har satt tänderna i det och kommit in i det. Mina framtidsplaner just nu är att göra det här till en fantastisk period helt enkelt, säger Magdalena Gerger. ■

Systembolaget. 4 700 anställda

- ▶ Systembolaget har 414 butiker, drygt 4 700 anställda och 116 miljoner kundbesök om året.
- ▶ Omsättningen år 2010 var drygt 24 miljarder kronor och vinsten låg på 302 miljoner kronor.

Magdalena Gerger.

Uppskattar friluftsliv

Född 9 februari 1964.

Uppvuxen På Frösön i Östersund.

Bor Villa i Danderyd i Stockholm.

Familj Gift och har två barn, 13 och 9 år gamla.

Intressen Mycket friluftsliv, älskar bland annat att åka skidor, framför allt utför men även på längden. Mat och dryck.

Utbildning Civilekonom på Handelshögskolan i Stockholm, samt ledarskapsprogram i Ruter Dam.

Karriär Kommer närmast från Arla Foods där hon ansvarade för området Marknad och Innovation i Norden år 2005–2009. Dessförinnan arbetade hon i Storbritannien som divisionschef och marknadsdirektör inom de internationella företagen Nestlé, ICI Paints, Procter & Gamble och Diageo.

Gör i dag Vd på Systembolaget sedan april 2009, styrelseledamot i Ikea, Husqvarna och Rädda Barnen, Stockholm.

Lön 210 000 i månaden.

HOCKEYB

– CHOCKERANDE NYK

Tuff, småful och aggressiv. NHL-meriterade hockeyspelaren **Per Ledin är ofta i blåsväder för sin spelstil.** Utanför rinkens är han en helt annan: familjefar och nykterist. **TEXT TOMAS NILSSON FOTO STIG KENNE / SCANPIX**

"Många blir chockade och förvånade över att jag inte dricker", säger Per Ledin.

Inom hockeyvärlden ger namnet Per Ledin, 31, upphov till såväl hyllningar som svordomar. Den hårt jobbande och aggressiva vänsterforwarden i HV-71 vill alla spela med, men inte mot. Per Ledin är känd för att vara en kompromisslös retsticka som väcker starka känslor – inte minst hos motståndare och bortapublik.

– Jag har alltid velat vinna och hatat att förlora. Då är det naturligt att det kokar över ibland och jag gör eller säger saker på isen som jag inte borde. Men det är ingenting som jag tänker på. Min roll är att vara ett hot genom både tacklingar och anfallsspelet. Det tycker jag också att jag är, säger han.

Det finns sidor av Per Ledin som är föga uppmärksammade: han är pappa till tre småtingar – fyra, sex och åtta år – och nykterist.

– Bara för att jag är lite knäpp som hockeyspelare tror många att jag är likadan privat. På så sätt är det skönt att ge folk en tankeställare, säger Per Ledin.

På meritlistan finns spel i NHL-laget Colorado Avalanche, flera landskamper i Tre Kronor och tre SM-guld – varav det

senaste prickades av ifjol. Per Ledin firade segern med att dricka Coca-Cola.

– Jag var precis lika glad som alla andra men kände inget sug efter alkohol. Allting blir vad man gör det till. Det finns ingenting som är roligare än att gå ut med grabbarna i laget. Jag tycker att det är viktigt att bjuda till även fast jag inte dricker. Jag dömer ingen utan har alla roligt så är jag glad, säger han.

Vad får du för reaktioner?

– Jag får ryggdunk av folk som tycker att det är starkt gjort av mig att inte dricka. Många blir förvånade och chockade. Jag är positiv och glad som människa så när folk träffar mig på krogen tror de att jag är knall. Sedan när jag säger att jag är nykterist ploppar deras ögon ur.

Per Ledin attackerar Djurgårdens Marcus Krüger som är ner pucken med handsken.

Hur har nykterismen påverkat dig?

– Enbart positivt. Jag har lärt mig utveckla mina mentala och sociala färdigheter. Som professionell hockeyspelare kan jag ändå inte kasta bort några dagar. Det tar lång tid innan alkohol går ur kroppen, säger han.

Per Ledin är född och uppvuxen i norrbottniska Luleå. Han påverkades tidigt av sin pappa Gunnar som också avstod från alkoholhaltiga drycker.

– Pappa tyckte att min farfar förändrades mycket när alkoholen kom in i kroppen och bestämde sig för att bli nykterist och en bättre pappa, säger han.

När Per Ledin var sexton år flyttade han till Vännäs utanför Umeå för att studera på hockeygymnasiet. Kompisarna brukade erbjuda hembränt. Per Ledin tackade nej.

– Pappa var min första stora idol och som barn är det lätt att ta efter sina idoler. Det var där min nykterism började. När jag blev äldre kände jag inget behov av att prova varken alkohol eller tobak. Jag har alltid gått mina egna vägar. Först nykterismen, sedan blev jag pappa relativt tidigt och så har jag satsat på ishockeyn och lyckats bra. Jag gör något som jag tror på och därför behöver jag inte alkohol, säger Per Ledin. ■

USEN TER

Narkotikans väg in

Det blir svårare och svårare för de intagna på fängelser i Sverige att smuggla in narkotika då säkerhetskontrollerna hela tiden skärps. Men ändå lyckas man. Accent visar hur det egentligen går till att få in narkotika på en så pass skyddad institution som en anstalt.

LEVERANSER

När mat och andra varor levereras tillanstalter kan det gå att smuggla in narkotika. Till exempel kan innehållet i ett tvättmedelspaket eller någon annan vara bytas ut mot narkotika. Knarkpaket kan också klistras fast under själva leveransbilen.

PERSONAL

Det händer att personal på anstalterna förser klienter med narkotika.

GENOM INGÅNGEN

En person som haft permission eller en besökare tar med sig narkotika in genom dörren. Drogerna göms oftast någonstans i eller på kroppen. Men andra sniillrika gömställen är också vanliga exempelvis i barnvagnen om man har barn med sig.

Besökaren plockar sedan fram grejerna i besöksrummet och överlämnar det till den intagna. Har den intagna själv tagit med sig narkotika gäller det att det är så pass väl gömt att man klarar en kroppsvisitation.

A black silhouette of a person in a wheelchair is shown from the side. A white figure of a person, representing a guard, is standing behind the wheelchair, leaning forward and touching the person in the wheelchair, indicating a body search. The background of the entire slide is a light blue gradient with a series of white diagonal lines and a row of white squares on the right side.

Motåtgärder

Det blir allt vanligare att en narkotikahund väntar vid ingången. Hunden sniffar på de som ska passera och kan lätt upptäcka drogerna. Det händer att flickvänner och andra besökare som närmar sig entrén helt plötsligt kommer på att de glömt något och vänder för att sedan inte komma tillbaka.

POSTEN

Narkotika skickas in till anstalterna via brev. Då rör det sig främst om amfetamin, ecstasy eller andra droger som kan lösas med vatten och stryks på ett papper. En barnteckning på posten kan alltså vara ett försök till att smugla in narkotika.

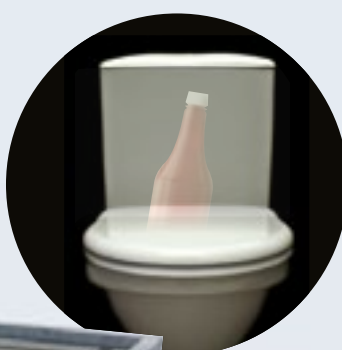
Motåtgärder

En narkotikahund lukar alltid igenom
posten och kan lätt upptäcka
narkotika

KIOSKEN

Muta de som sköter kiosken. Kioskverksamheten går på upphandling varje år.

TILLVERKA INNE PÅ ANSTALTEN

Ibland tillverkar de intagna alkohol inne på anstalten. De samlar på sig frukt, bröd eller något annat som kan jäsa. Sedan gäller det att få tag i jäst på något vis, exempelvis från köket om det bakas på anstalten. Grejerna blandas i en tom ketchupflaska, plastpåse eller liknande. Sedan ska det jäsa under ett antal dagar.

Motåtgärder

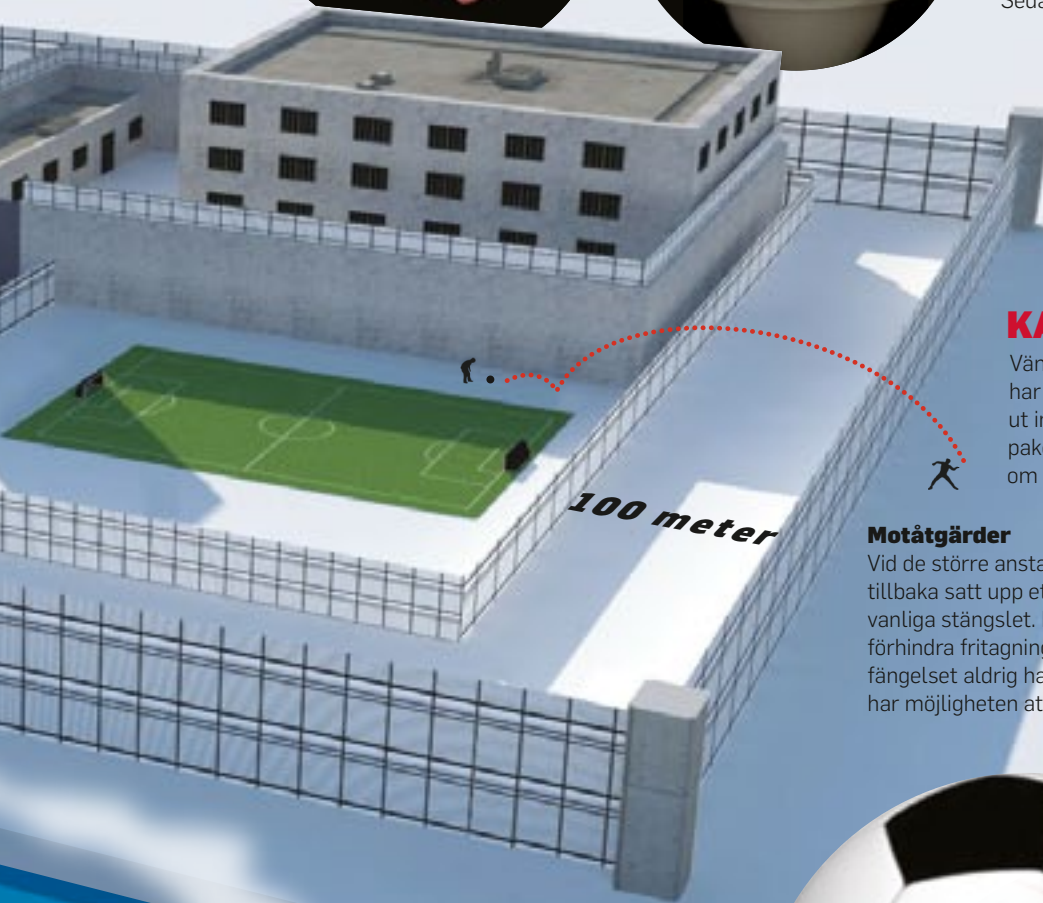
Blandningen luktar när den jäser och är rätt svår att gömma.

KASTA ÖVER MUREN

Vänner på utsidan gör paket av varorna. Ofta har man fått information om hur marken ser ut innanför muren och försöker göra ett paket som ser ut som marken. Till exempel om det är gräs så gör man ett grönt paket.

Motåtgärder

Vid de större anstalterna i Sverige har man sedan några år tillbaka satt upp ett nytt stängsel hundra meter utanför det vanliga stängslet. Det gjorde man i första hand för att förhindra fritagningsförsök men eftersom de som sitter på fängelset aldrig har tillträde till området mellan stängslen har möjligheten att kasta in grejer begränsats.

Förr i tiden fick besökare ta med sig saker till den intagna (det får man inte numera). Då kunde en kaffetermos förvandlas till en knarkgömma genom att man hade dubbla flaskor i termosen. I böcker och tidningar klistrade man på en kopia på en sida på den ordinarie sidan och förvarade knarket där emellan.

En annan metod är att stoppa narkotikan i en fotboll som ser ut exakt som den som används inne på anstalten. Även tennisbollar brukar kastas över muren.

LIVET PÅ TOLLARE DEL 2

Nu har vårterminen börjat för eleverna vi träffade på Tollare i höstas. Pär Svensson kämpar på med studierna, som går bättre och bättre. Alexandra Johansson Åkergren har hoppat av. I stället har Sara Korkut, som drömmer om att bli socionom, fått chansen att studera här. Hon stortrivs och tycker att hennes liv har fått en nystart.

STARTADE ETT NYTT LIV PÅ TOLLARE

För bara ett halvår sedan gick 26-åriga Sara Korkut omkring med en mask över sitt ansikte. En mask i form av tjocka lager med smink och ett ständigt leende på läpparna. Om någon frågade hur hon mådde svarade hon alltid att det var bra, även om hon kände sig ensam och vilsen inuti.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

För bara ett halvår sedan levde Sara som flyktig från Kurdistan utan uppehållstillstånd, precis som hon gjort de senaste tio åren. Till en början i Nyköping tillsammans med äldre syskon, senare i Västerås och Stockholm. Förra året praktiserade hon på Fryshuset och drömde om en framtid som socionom.

Så fick hon äntligen sitt efterlängttade uppehållstillstånd, tentade snabbt av svenskan på SFI (Svenska för invandrare) – eftersom hon efter tio år i Sverige talade näst intill flytande svenska – och fick några månader in på höstterminen studieplats på IOGT-NTO:s folkhögskola Tollares "Allmän kurs med sociala frågor och livskunskap". Den dagen blev den första dagen i hennes nya liv.

– Jag har kämpat i tio år och nu är jag här, jag känner mig född på nytt! Det

känns helt fantastiskt att ha nått sitt mål, säger Sara, som inte bara pluggar på Tollare utan dessutom bor på elevhemmet, vilket är en helt ny erfarenhet. Hon berättar att hon stortrivs. Med boendet, vännerna, gemenskapen, öppenheten och alla fritidsaktiviteter.

– Här har vi vår lilla värld, jag och mina bästa vänner Anna och Yaka. Vi mediterar tillsammans, lagar mat, går på gym, dansar

magdans och bastar. Vi är nästan alltid här, vi åker sällan in till centrala Stockholm, säger Sara och fortsätter:

– När jag kom hit var jag avvaktande, även om jag omedelbart kände att jag gillade Tollare. Jag vågade inte vara mig själv och visa mina känslor. Men jag känner att jag har utvecklats enormt under de senaste månaderna. Min svenska blir bara bättre och bättre och jag vågar berätta ärligt hur jag mår, min mask har fallit bort och det känns jättebra, jag har faktiskt inte ord för att beskriva hur fantastiskt det är! När jag känner mig nere vet jag att jag inte är ensam. Alla kan ju må dåligt ibland, och här stöttar vi varandra och lyssnar.

Sara beskriver hur hennes ögon på något vis har öppnats sedan hon kom till Tollare. Tidigare levde hon i en ganska

Sara Korkut. Går allmän kurs

Ålder 26

Familj Föräldrar och syskon

Bor på elevhemmet på Tollare

Studerar Allmän kurs med sociala frågor och livskunskap

Sara har hittat sin plats på Tollare. Nu siktar hon på att bli socionom.

"Jag har mitt mål i sikte, att bli socionom, även om det kommer att ta lite tid."

SARA

snäv värld, där mycket kretsade kring kampen för ett uppehållstillstånd, jobb och att helt enkelt överleva dagen.

– Då orkade jag inte bry mig så mycket om vad som hände utanför min värld, jag hade ju fullt upp med alla problem. Men nu är det som att jag kan andas igen. Jag läser tidningar och böcker och är mycket gladare, säger Sara, som har bestämt sig för att ta kursen på tre år i stället för två. Eftersom hon bara har gått i skolan i sex år i Turkiet har hon stora kunskapsluckor. Matten kräver mycket arbete och stöd. Och engelska kan hon inte alls. Det tänker hon intensivplugga nästa år i stället, så att hon kommer ikapp.

– I början var jag stressad. Men nu tänker jag att det är bättre att ta ämne för ämne. Lärarna är jättebra på att förklara, så nu börjar jag faktiskt tycka att matte är

ganska kul. Jag har ju mitt mål i sikte, att bli socionom, även om det kommer att ta lite tid.

Drömmen om att bli socionom har Sara närt länge. Hon vill arbeta med utsatta kvinnor, gärna på en kvinnojour. Hon har egna erfarenheter av utsatthet med sig i bagaget och känner därför ett stort engagemang för kvinnor och barn som far illa på olika sätt. Sara vill inte gå in på några detaljer om sitt förflutna, men säger att konflikterna hon hade med sin familj har minskat. Hennes syskon har accepterat att hon studerar och bor på Tollare, de är till och med stolta över henne.

– Det är ju en nykter och ordnad miljö. De ser att det inte är något konstigt som händer här, säger Sara och tillägger att hon tycker att det är bra att det är nolltolerans

mot alkohol och andra droger på folkhögskolan.

– Jag har smakat alkohol, men är helt ointresserad av att dricka. Jag tycker det är skönt att veta att ingen är full eller bakis här.

Frånsett den nyktra profilen – varför föll valet på just Tollare?

Sara ler stort.

– Åh, alla på Fryshuset pratade så positivt om Tollare. Att det var så bra här. Alla sa att jag absolut skulle välja att plugga på Tollare så snart jag fick mitt uppehållstillstånd. Själv funderade jag på att läsa på Komvux i stället. Men så åkte jag ut hit en dag för att se vad jag tyckte och kände direkt att jag ville studera här. Och det har jag aldrig ångrat! Det är det bästa val jag har gjort. ■

PÄR STUDERAR I SITT EGET TEMPO

Vårterminen på Tollare folkhögskola har just börjat och Pär Svensson, som vi träffade i början av höstterminen, har kommit igång med skolarbetet igen efter juledigheten. Han går den 2-åriga "Allmän kurs med sociala frågor och livskunskap" – som han nu har bestämt sig för att gå under tre år i stället för två.

– Klassen och skolan känns jättebra, men jag känner att jag behöver mera tid och en långsammare studietakt för att verkligen tillgodogöra mig allt. Det här med datorer är fortfarande svårt. Inte att googla och så, men att få ihop texter och uppsatser. Och jag har ganska stora kunskapsluckor i engelska och matte. I matten har jag fått gå tillbaka ett steg för att komma i kapp, säger Pär och berättar att han försöker hitta en glädje i varje ämne. Men visst känner han lite extra för psykologi och svenska.

– Hur det går i skolan handlar ju om dagsformen också, konstaterar han.

Förväntningarna han hade på utbildningen i höstas – att växa som människa, få djupare kunskaper och bredare kontakt – har redan börjat infrias.

– Jag känner mig lugnare och mer fokuserad, upplever att jag har mera koll på läget nu. I augusti när jag kom hit kände jag mig stressad och orolig, rädd att inte räkna till. Jag tyckte ofta att "nej, jag kan inte", självförtroendet sviktade, allt kändes rörigt. Nu tänker jag efter mer och ber om hjälp när det behövs, jag jagar inte upp mig så lätt. Jag känner mig tryggare och gladare och har en bättre struktur på tillvaron.

Strukturen består bland annat i träning i en brasiliansk kampsport två gånger i veckan, läxläsning på elevhemmet, tims-långa promenader och regelbundna AA-och NA-möten inne i centrala Stockholm.

Den fysiska träningen gör under, tycker han, för både kropp och själ.

– Det ger ett välbefinnande. Under de timmar jag tränar tar jag semester från mig själv och alla tankar som ständigt

virvlar runt i huvudet. Om framtiden, om kärleken till min dotter och om det som varit. Träningen kräver hundra procent fokus, man har inte en chans att fundera på annat. Det är bra.

Pär har flera metoder för att hitta ett inre fokus och ett själsligt lugn. Emellanåt mediterar han genom att sakta räkna till tio på in- och utandningar. Några elever på skolan har dragit igång kvällsmeditationer och om han har tid hänger han med dem också.

Annars ägnas fritiden främst åt läxläsning, promenader och träning. Ibland åker han in till centrala Stockholm och går ut med kompisar på krogen. Musik och barhäng lockar. Men alkohol och andra droger håller han sig borta ifrån.

– Jag känner inte det där suget längre, det är ingen stor sak att avstå. Jag har nu varit drogfri i två år och hoppas förbli drogfri. Jag fortsätter att kämpa för min dröm att utbilda mig till socialpedagog, även om jag inser att det troligen kommer att ta många år innan jag når dit. Men jag

har inte bråttom. Det får ta den tid det tar.

Gemenskapen med klasskamraterna har fördjupats. Han trivs bra i klassen och upplever det som en stor rikedom att alla bidrar med olika erfarenheter och bakgrunder. Han har inte blivit jättetajt med någon speciell, men umgås ibland på fritiden med några av skolkompisarna över en fika. Ibland ordnar någon en korridor-middag och då deltar han förstås gärna. Några gånger har lärarna kommit till elevhemmet och fixat middag, vilket har varit mycket uppskattat.

Pär bor i ett litet rum med handfat på elevhemmet. Här samsas fotografier av familjen och andra personliga ägodelar med en enkel säng och ett skrivbord. Det är spartanskt men funktionellt. Kök och toa delar han med 16 andra elever som bor här.

Livet lunkar på precis som Pär hoppades att det skulle göra när han började på Tollare. Än har inte alla pusselbitar fallit på plats. Han har fortfarande mycket att kämpa med. Men det går helt klart framåt. ■

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

accent

Sveriges största tidning
om droger och nykterhet

"Accent är en mycket bra tidning. Den är aktuell, har inga pekpinnar och moralkakor utan öppenhjärtiga intervjuer och samtal med människor, som vet och själva har upplevt alkoholmissbruket samt ofrånkomliga fakta i alkoholfrågan."

Ur läsarundersökning december 2010

Endast
175 kr
för 10 nummer

Ge bort en prenumeration!

Passa på att ge bort en gåvoprenumeration för bara **175 kronor**. (Ordinarie pris är 225 kronor). Mottagaren får 10 nummer av Accent under ett helt år.

www.accentmagasin.se

Ja tack! Jag beställer en gåvoprenumeration på Accent, 10 nummer för 175 kronor.

DINA UPPGIFTER

Namn

Adress

Postadress

Namnteckning

MOTTAGARENS UPPGIFTER

Namn

Adress

Postadress

KLIPP UT OCH SKICKA IN!

Skicka talongen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm

Narkokoll. Del 5. Kokain.

I Accents serie Narkokoll får du snabb information om de vanligaste narkotiska preparaten.

Kokain – vanlig drog som ökar stort

Kokain är precis som amfetamin ett centralstimulerande medel som påverkar det centrala nervsystemet. Kokain framställs från kokabuskens blad. Kokain förekommer oftast som ett vitt kristallint pulver som snifas. Kokain kan också injiceras eller strykas på kroppens tunna slemhinnor i munnen, ändtarmen eller slidan.

En variant av kokain är crack som finns i form av grågula klumpar eller flingor. Crack röker man.

Kokain fick en viss spridning i Sverige under senare delen av åttiotalet och förekomsten av drogen har ökat kraftigt sedan

dess. Under 2000-talet har kokain blivit fyra gånger vanligare i lagföringsstatistiken och är den drog som ökat mest. Samtidigt har priset sjunkit med 40 procent sedan 1988.

Kokain är tillsammans med amfetamin en av de vanligaste drogerna efter cannabis. I besöksintervjuer med 15- till 75-åringar som genomfördes mellan 1988 och 2000 uppgav en till två procent av dem som provat narkotika att de testat kokain. I CAN:s senaste droganeundersökning uppgav en procent av eleverna i gymnasiets årskurs två att de tagit kokain någon gång.

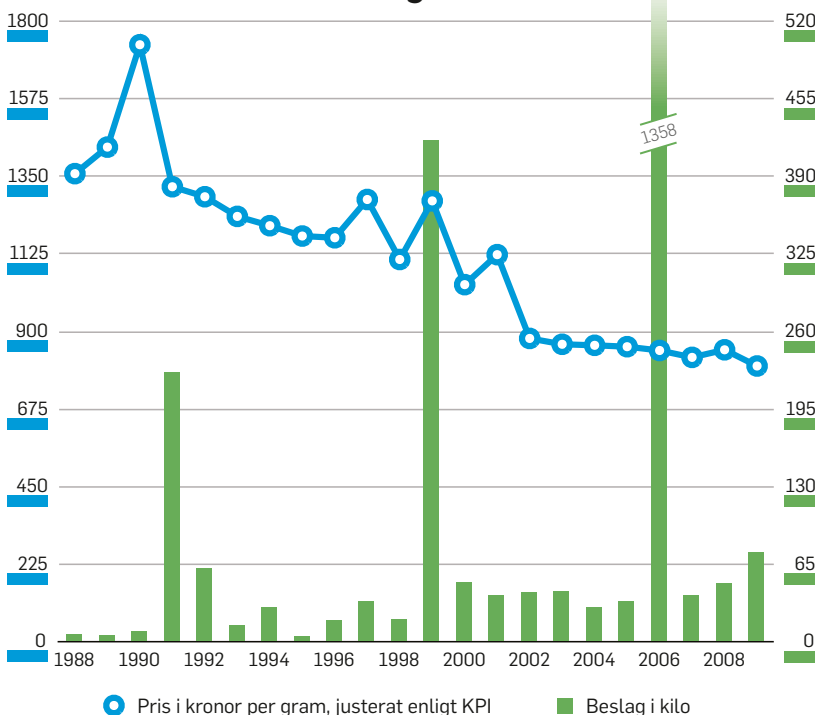
JOANNA WÅGSTRÖM

Produktion och smuggling

Cirka 1 000 ton kokain produceras i världen, av detta kommer närmare 70 procent från Colombia. 250 ton beräknas komma till Europa. Under senare år har den amerikanska marknaden för kokain minskat medan Europa och Asien ökar. Kokainet har två olika vägar till Europa, antingen kommer det direkt från Sydamerika eller så går det via Västafrika.

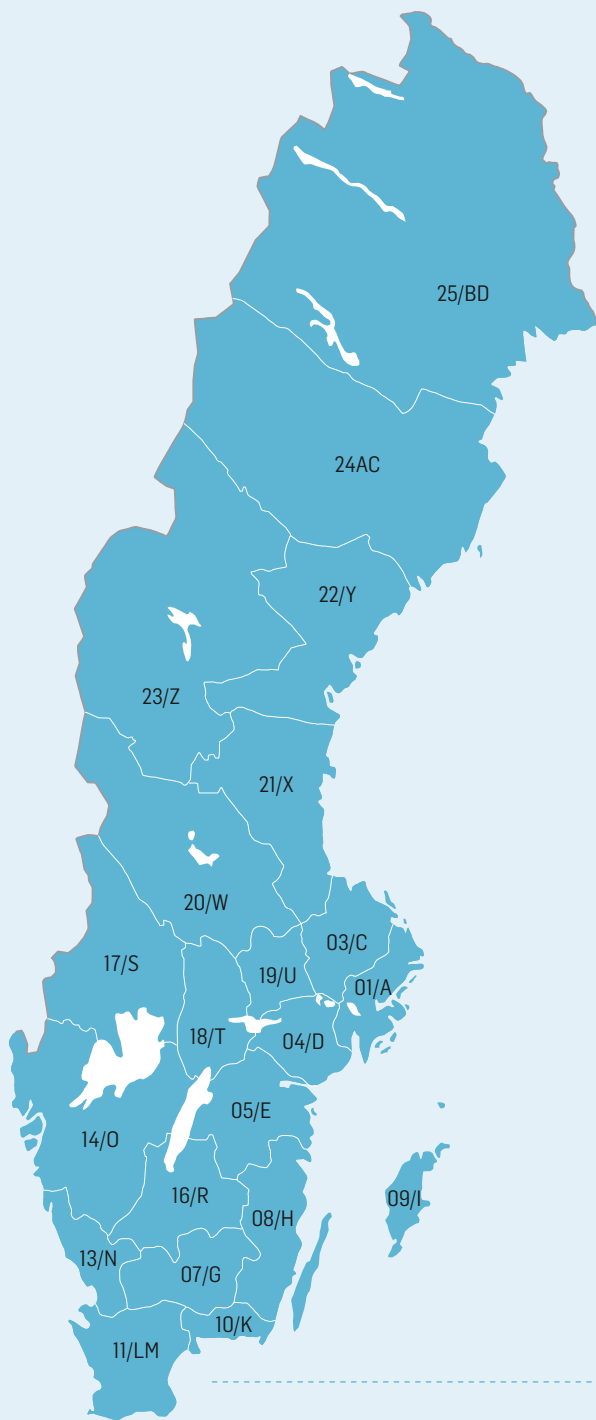
KÄLLA: TULLVERKET

Pris och beslag av kokain

Effekter och biverkningar

- ▶ ruset varar i upp till fyrtio minuter
- ▶ ger en känsla av ökad energi och vakenhet och ökad sinnesmedvetenhet
- ▶ utvidgning av pupillerna
- ▶ sämre aptit
- ▶ torr mun
- ▶ feber, svettningar
- ▶ högre hjärtverksamhet
- ▶ efter en tids bruk ersätts känslorna av energi och välbefinnande med utbrändhet och abstinens
- ▶ vikt förlust
- ▶ utvecklar olika sjukdomar kopplade till näringsbrist på grund av dålig aptit
- ▶ rinnig näsa, tjock hals och eksem runt näsborrarna är typiska tecken
- ▶ rastlöshet
- ▶ misstänksamhet
- ▶ retlighet

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/A

Kontaktperson: Kajsa Elveberg
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Michael Söderström
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Ulf Zetterström
073-383 83 39, 013-10 40 40

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
070-623 42 82, 073-056 44 88,
036-12 07 10

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Curt Thapper
0733-83 83 36

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
0480-251 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monika Engström-
Thomsson, 0498-21 50 43

BLEKINGE, 10/K

Christer Karlsson
0457-157 11, 0733-83 83 31

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Peter Tuvegård,
Siv Börjesson, 070-190 84 05,
070-190 84 06, 040-611 51 15

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren
(föräldraledig), vik Daniel Carlryd
031-77 57 860, 0730-06 74 757

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Ola Österlund
033-10 32 72, 076-84 28 283

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Marie Karlén (vik för
Petra Berghäll), 0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Monica Ståhl, ordfö-
rande, 054-18 77 72, 073-040 16 09

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm 019-13 85 65,
019-611 58 14, 0705-98 13 44

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Per-Erik Lundberg,
ordförande, 070-395 96 10, 021-18 53 21

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Krister Boberg,
ordförande, 0243-851 05

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Krister Lundgren,
ordförande, 0650-14791, 0738-17 72 34

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Lars Lundgren,
Örnsköldsvik, Mats Lööv, Medelpad
070-681 07 00, 076-135 85 86,
0660-175 95

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Vivan Åhman,
ordförande, 063-13 20 45

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
0733-72 62 01

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkoholdrycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

Jag accepterar IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Förnamn

Efternamn

Gatuadress

Postnummer

Ort

Personnr

Telefonnr

E-postadress

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

Motionsstopp till kongressen

En motion är ett förslag om någon typ av förändring. Inom IOGT-NTO har varje medlem, förening och distrikt rätt att skicka motioner till kongressen. Skicka motionerna senast den 20 april till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm.

Kongresseminarier

För dig som åker på IOGT-NTO:s kongress i sommar finns här några exempel på seminarier som kommer att äga rum: Vassare distriktstidningar, FörPackad, Nya medlemskapet, Tillgängliga lokaler för alla, Skäl för fattigdomen. Läs mer på www.iogt.se eller i broschyren som finns med i det här numret av Accent.

Beställ material till Folknykterhetens vecka

Temat för årets kampanj under Folknykterhetens vecka är Alkoholfria tillfällen och att Umgås över generationsgränserna. Själva kampanjen kommer att äga rum 30 maj till 5 juni, men det är redan nu dags att planera vad man ska göra då, samt beställa material till veckan. På vår hemsida www.iogt.se/fnv2011 kommer information att läggas upp löpande och där beställer ni material senast den 25 april. Det går även att beställa via telefon 08-672 60 05.

17 procent av alla föräldrar langar alkohol till sina tonåringar. Det kan bara du som förälder ändra på

Det är ett av de uppskattade budskapen i den nationella antilångningsinsatsen som riktar sig till tonårsföräldrar och arbetet fortsätter under 2011. Nu är det dags att planera arbetet inför Valborg. Vi har flygblad, affischer, broschyrer, buttons och dekal.

Vill din förening

göra en insats för att sprida budskapet så går det att beställa material kost-

nadsfritt, kontakta Helena Bergkvist, 08-672 60 18 eller helena.bergkvist@iogt.se.

IOGT-NTO:s utbildningar i EPiServer

IOGT-NTO har beslutat att ställa in de utbildningar i EPiServer som skulle ha ägt rum våren 2011. Anledningen är att vi under våren kommer att sjösätta ett nytt system för de lokala föreningshemsidorna. Ett enklare system där samtliga av våra cirka 800 föreningar ska ha en enklare hemsida med kontaktuppgifter. Kunskaper i EPiServer kommer inte att vara nödvändiga för att redigera information på de nya föreningshemsidorna. När det nya systemet för föreningshemsidorna är klart kommer vi att erbjuda en utbildning som är relevant.

/Johanna Hemming Berkqvist, kommunikationschef, och Henry Ohlsson, webbansvarig kommunikatör

Dags för distriktsårsmöten

Varje IOGT-NTO-förening har rätt att utse ombud till det distriktsårsmöte som hålls i det distrikt där förening finns. Distriktsårsmötet behandlar övergripande frågor för hela distriktet och man väljer även vilken styrelse som ska ha hand om distriktet fram till nästa årsmöte. Om du blir utsedd till ombud så åk på distriktsårsmötet och berätta vad ni i er förening tycker. Även om du inte är ombud har du rätt att vara med på årsmötet, men har då inte rösträtt. Kontakta ditt distrikt för att höra när och var distriktsårsmötet äger rum.

UTBILDNINGAR 2011

Anmälningar till alla utbildningar görs på hemsidan www.iogt.se.

Vill du veta mer om innehållet eller har andra frågor, se hemsidan, mejla info@iogt.se eller ring 08-672 60 05. I kurskostnaden ingår (om inget annat anges) resa med billigaste färd-sätt, mat samt övernattni ng i dubbelrum om kursen varar flera dagar.

SOCIALT FORUM

Upptäck – Utveckla – Upplev – Utmana. IOGT-NTO:s stora samling för människor i alla åldrar som deltar i eller vill veta mer om IOGT-NTO:s sociala verksamhet.

När: 29 april–1 maj

Var: Herrfallet utanför Arboga

Kostnad: 350 kr inkl resa med billigaste färd-sätt och mat under dagen

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 1 april.

DAG FÖR PARTIPOLITISKT AKTIVA IOGT-NTO-MEDLEMMAR

Om du är medlem i vårt nätverk för partipolitiskt aktiva IOGT-NTO:are är du välkommen på en inspirerande dag om hur du inom politiken kan jobba med alkohol- och narkotikafrågan.

När: Fredag 6 maj mellan 9.30 och 15.00

Var: IOGT-NTO-gården, Klara Södra Kyrkogata 20, Stockholm

Kostnad: 350 kr inkl resa med billigaste färd-sätt och mat under dagen

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 15 april.

ALKOKOLL GRUNKURS

Här får du grundläggande fakta om forskning kring alkohol, IOGT-NTO:s ställningstaganden i alkoholfrågan utifrån politik, förebyggande och opinionsbildning.

När: Lördag 14 maj, mellan 9.30 och 16.00

Var: Sensus möte, Klara Södra Kyrkogata 1, Stockholm

Kostnad: 350 kr inkl resa med billigaste färd-sätt och mat under dagen

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 22 april.

ALKOKOLL FORTSÄTTNING

Utbildningen för dig som redan har grunden i alkoholfrågan.

När: Fredag 13 maj, mellan 9.30 och 16.00

Var: Sensus möte, Klara Södra Kyrkogata 1, Stockholm

Kostnad: 350 kr inkl resa med billigaste färd-sätt och mat under dagen

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 22 april.

KNARK ÄR FARLIGT GRUNKURS

För dig som vill lära dig mer om narkotikafrågan. En grundläggande kurs med erfarna föreläsare om narkotika och dess konsekvenser för samhället.

När: Fredag 13 maj, mellan 9.30 och 16.30

Var: Sensus möte, Klara Södra Kyrkogata 1, Stockholm

Kostnad: 350 kr inkl resa med billigaste färd-sätt och mat under dagen

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 22 april.

KNARK ÄR FARLIGT FORTSÄTTNING

Fortsättningskurs för dig som har grundläggande kunskaper om narkotikafrågan.

När: Lördag 14 maj, mellan 9.30 och 16.30

Var: Sensus möte, Klara Södra Kyrkogata 1, Stockholm

Kostnad: 350 kr inkl resa med billigaste färd-sätt och mat under dagen

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast den 22 april

KAMPANJUTBILDNINGAR

Utbildning för dig som vill lära dig metoder för kampanjer i din lokalförening eller i ditt distrikt. Syftet är att under en dag få en grund att stå på för att se till att IOGT-NTO syns och hörs, och på så sätt påverka samhällsdebatten och -utvecklingen. Samma utbildning arrangeras på åtta ställen i landet under året, och man går i första hand på den som är närmast där man bor.

När och var: 7 maj Hässleholm, 17 september Sollefteå

Anmälan: via www.iogt.se/utbildningar eller 08-672 60 05 senast 2 veckor före respektive tillfälle.

KALENDARIUM 2011

MARS

- 1 feb–31 Distriktsvärvarskampanj, vår
- 1–2 Projektledarutbildning, dist.utbildn, startträff, Mölnlycke
- 5 Kampanjutbildning, främst för distrikt i närheten av Örebro
- 4 Accent nr 2 kommer ut
- 8 Internationella kvinnodagen
- 14–15 Lär gemenskap för sociala ledare, träff 2 (för de som var med på träff 1), Saltsjö-Boo
- 21 Mentorsutbildning sociala företag, Stockholm
- 27 Kampanjutbildning, Luleå, främst för Norrbottens distrikt med grann-distrikt

APRIL

- vecka 13 Utbildningsresa för blivande storvärvare, Kroatien
- 9 Kampanjutbildning, Umeå, främst för Västerbottens distrikt med grann-distrikt
- 9 Kampanjutbildning, Alingsås, främst för Älvsborgs distrikt med grann-distrikt
- 11 Kampanjutbildning, Mellerud, främst för Älvsborgs distrikt med grann-distrikt
- 16 Kampanjutbildning, Växjö, främst för Kronobergs distrikt med grann-distrikt

- 29 Socialt forum, Arboga
- 15–30 Antilangningskampanj inför Valborg

MAJ

- 6 Träff för partipolitiskt aktiva IOGT-NTO-medlemmar, Stockholm
- 6–8 Våra Gårdars Filmdagar i Leksand
- 7 Kampanjutbildning, Hässleholm, främst för Skåne distrikt med grann-distrikt
- 13–14 Distriktsstudieledarsamling, Stockholm
- 13 Knark är farligt för att mamma säger det, grundkurs, Stockholm
- 13 Alkokoll, fortsättningskurs, Stockholm
- 14 Knark är farligt för att mamma säger det, fortsättning, Stockholm
- 20–22 Utskottshelg, Saltsjö-Boo
- 28–29 Lär gemenskap för sociala ledare, träff 3 Saltsjö-Boo
- 15-- Antilangningskampanj inför skolaslutningen
- 30-- Folknykterhetens vecka

JUNI

- 5 Folknykterhetens vecka
- 10 Antilangningskampanj inför skolaslutningen
- 2 Folknykterhetens dag
- 29-- Kongress i Åre

FOTO MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Monica Zak

HALLÅ DÄR!

Monica Zak

författare, journalist och aktuell som föreläsare på IOGT-NTO-gården på Klara Södra Kyrkogata

Dina barnböcker utspelar sig oftast i främmande länder. Varför?

– Som ung sökte jag mig ut i världen och var bland annat ute på en sex år lång seglats. Jag blev föreläskad i Sydamerika och Mellanamerika, i människorna och kulturen och lärde mig spanska. Över hälften av mina 50 böcker utspelar sig där, bland annat böckerna om gatupojken Alex Dogboy, som jag föreläst mycket om. När man kan språket kommer man närmare människorna. Därför har det fallit sig så att jag skrivit mycket om just Sydamerika.

Vad vill du förmedla till dina unga läsare?

– Jag berättar om svåra miljöer med mycket elände. Men jag vill förmedla att här också finns mycket hopp, glädje och humor. Det glöms bort. Jag vill ta läsarna till andra världar och få dem att reflektera över sin egen tillvaro.

Vilka reaktioner har du fått på dina böcker?

– Här i Sverige är barnen ofta fascinerade av att böckerna bygger på riktiga öden, att det som står i boken har hänt i verkligheten. Mina böcker har översatts till 17 språk, bland annat spanska, och i Sydamerika har de bidragit till att man börjat uppmärksamma utsatta barns rättigheter. I Sydamerika väcker de uppmärksamhet också för att de beskriver gatubarnens verklighet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: SANDREW METRONOME

För Marcus förändras livet drastiskt när hans bror dör.

Clintan har gjort årets film

Livet efter detta

Av Clint Eastwood med Matt Damon och Cécile de France

■ DRAMA Tv-kändisen Marie är på semester i Thailand med sin älskare när tsunamin sveper in. Hon överlever med en hårmån och försöker snabbt återgå till vardagen hemma i Paris. Men mötet med döden har förändrat henne.

Samtidigt, på andra sidan Atlanten, lever George ett stilla ungarliv. Han arbetar på ett lager, fast besluten att aldrig

återvända till sin tidigare födkrok som medium. Han besitter en unik förmåga att få kontakt med andra sidan, men vill inte befatta sig med den, eftersom han upplever att det gör honom till ett freak.

I London gör tvillingarna Marcus och Jason allt för att dölja sin mors alkoholism för omvärlden och de sociala myndigheterna. Genom en serie olyckliga omständigheter blir Jason påkörd av en bil och dör. Marcus, förkrossad och ensam, blir besatt av tanken att få kon-

takt med sin döde bror. Längre löper de tre historierna parallellt, men sakta men säkert dras Marie, George och Marcus mot varandra för att slutligen mötas.

Det här kan vara årets bästa film. Stark, gripande, vacker, engagerande och med ett fantastiskt skådespeleri.

De dryga två timmarna försvinner i ett nafs, man sitter som klistrad. Temat, vad som händer efter döden, känns djärvt och annorlunda. Clint Eastwood äger!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Kulturkrockar på landsbygd i förändring

Landet utanför

■ Kristina Mattson

Förlag: Leopard Förlag

PRIS Sedan 2008 bor fler människor i städer än på landsbygden för första gången i mänsklighetens historia. Det är ett faktum att landsorten sakta håller på att dö ut. Men om alla bor i stan – vad ska vi då med landsbygden till?

Författaren och journalisten

Kristina Mattson har gjort en resa i tid och rum genom Sverige. I separata kapitel, utformade som nära reportage, får vi möta människor som antingen valt att bo kvar och kämpa för sin överlevnad på den lilla orten – eller människor som flyttat till stan med allt vad det innebär. För kulturkrockarna är stora, det går inte att förneka. Här möter vi familjen som valt att "flytta hem" till landsbygden igen och

som försöker bygga upp en verksamhet med en skola som bas. Men det är inte alltid lätt att bli accepterad. I byarna finns också de allra äldsta, som minns den tid som flytt.

Berättelserna är små pärlor om vår svenska landsbygd som är på väg att förändras och i vissa fall förloras. Ett intressant, lärorikt och tankeväckande tidsdokument.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOK

Klassiker äntligen på svenska

Blodets meridian

Cormac McCarthy

Förlag: Albert Bonniers Förlag

ROMAN John Joel Glanton har funnits på riktigt. Han var en skalpjägare som anförde en samling desperados i det vildaste Västern vid 1800-talets mitt. Cormac McCarthy's roman bygger på berättelser från en av Glantons män och är bland det obehagligaste jag läst. En oerhört våldsam historia, återberättad på ett detaljerat men kyligt noterande vis.

Glantons gäng hyrs in av mexikanska myndigheter för att döda fientligt sinnade apacher och får betalt för varje uppvissad skalp. Inte för att de gör någon skillnad på folk och folk. På sin färd genom ökenlandskapet börjar de snart skjuta på allt som rör sig.

De torterar och mördar civila och soldater, kvinnor och barn, indianer och mexikaner. Att läsa *Blodets meridian* är som att befinna sig i en febermardröm. De långa, slingrande meningarna är diktade i en stil som är på samma gång effektiv och sövande. Jag måste ofta läsa om långa stycken eftersom tonfallet tycks försätta mig i ett slags trans. Ändå känns formen självklar, så perfekt utmejslad för denna mörka historia om våld och ondska.

I centrum för berättelsen står en namnlös yngling. Som förgrundsgestalt känns han unik, minnesvärd för sin aggressivitet och osympatiska framtoning. I det här gänget framstår han ändå nästan som en mjukis. Den

egentliga huvudpersonen är en mystisk gestalt, kallad "domaren". Denne är besatt av död och destruktion, men också av att mäta och dokumentera den fördömda efterlämnar.

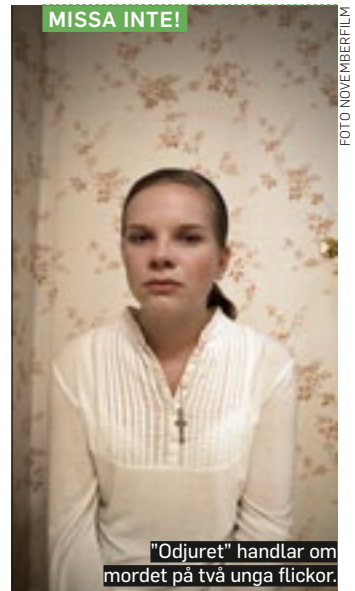
Blodets meridian utkom för första gången i USA 1985, men blev då inte särskilt uppmärksam. Med tiden har bokens ryktbarhet bara växt, och många kritiker håller den numera för en 1900-talsklassiker. Först nu har romanen översatts till svenska, vilket har

omskrivits som en stor kulturgärning i många svenska medier. Jag är böjd att hålla med dem. Denna historia lämnar efter sig själsliga skavsår som nog inte läker i första taget.

RAGNI SVENSSON

MISSA INTE!

"Odjuret" handlar om mordet på två unga flickor.

1 FILM "Odjuret", en mörk och oroande film om utanförskap och fattigdom i den skånska myllan. Två bröder, som bägge vacklar mellan kriminalitet och drömmen om ett Svensson-liv, står i fokus i den här sanna historien om mordet på två flickor på Hallandsåsen. Brutalt, välspelat och drabbande.

2 KÄNDIS Att "Solsidan"-aktuelle Felix Herngren valt att inte dricka en droppe alkohol under januari. Även efter sommaren tar han en vit månad. Valet att avstå alkohol handlar främst om att rena kroppen, säger Herngren, som inte dricker särskilt mycket under årets övriga 10 månader heller.

3 TEATER "Liv är att ta sig ut", en rolig och finstämd föreställning i Riksteaterns regi med nyskrivna och kärleksfulla sångtexter om det dråpliga i vardagslivet. Lisa Hummel och Gertrud Stegung sjunger och spelar cello. Här framförs också internationella hits och svenska favoriter. Turnén har premiär i Tranås i februari.

MUSIK

Hans-Erik tolkar Cornelis

I ljust av Cornelis
Hans-Erik Dyvik Husby

CORNELIS När Accent-aktuelle Hans-Erik Dyvik Husby spelade in filmen om Cornelis blev han nära vän med Cornelis son Jack Wreeswijk. Tidigt talade de om att tillsammans göra en skiva med nya tolkningar av Cornelis låtar, som ett sätt att hedra trubaduren och lyfta fram hans musik i en annorlunda tappning.

Hans-Erik, som själv vuxit upp med Cornelis musik, fick ett helt nytt förhållningssätt till Cornelis under inspelningen och kände att han kunde tillföra sångerna nya dimensioner, inte minst genom sin bakgrund som rocksångare. Resultatet av samarbetet mel-

lan Hans-Erik och Jack blev skivan "I ljust av Cornelis" som kom ut i handeln i slutet av januari.

Här möter vi mycket riktigt Cornelis i en helt ny och modernare tappning. Arrangemangen känns moderna, det är mer bas och stundtals ett rockigare sound, som troligen tilltalar en yngre publik som kanske inte tidigare mött Cornelis musik. Men trubadurens "själ" och unika melodier är ändå intakta.

"I ljust av Cornelis" är en respektfull och väl genomarbetad nytolkning som når ända fram. Under våren kommer Hans-Erik Dyvik Husby att turnera med en Cornelis-konsert i Sverige och Norge.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO MOA KARLBERG

Med alkohol i kroppen blir det svårare att veta vad man egentligen vill. **Efteråt kan sex kännas som ett övergrepp**, skriver Hanna Nyberg.

ILLUSTRATION RURIK ZAITEWSKY

Alkohol formar ungas sexualitet

Jag har rätt att vara aspackad utan att någon tar mig mellan benen om jag inte vill”, skrev en person till mig när jag uttryckte min åsikt om sex och alkohol.

”Men hur vet du vad du vill om du är aspackad?” ville jag fråga, men jag gjorde det inte. Att diskutera sex och sprit är mycket känsligt.

I höstas startade kampanjen ”prataomdet” på nätet. I samband med att Wikileaks grundare Julian Assange efterlystes för våldtäkt skrev flera hundra personer om hur de utsatts för övergrepp eller inte vågat säga nej till sex. Historierna var väldigt olika. Men det fanns ett genomgående tema i berättelserna. Ett tema ingen brydde sig om att diskutera. Vi glömde prata om alkoholen.

En stor del av texterna i prataomdet-kampanjen är skrivna av unga tjejer som fulla hamnat i säng med en bekant (och lika full) kille. Hon känner vagt att hon inte vill, men han fortsätter och hon är tyst. Känslan blir starkare och i takt med att alkoholens dämpningseffekt avtar förändras bilden från spännande sex till övergrepp. Just det faktum att de varit fulla krånglar till det. Är det som ter sig som ett övergrepp i nykterhetens ljus något annat när man är full? Hur väl uppfattar förövaren offrets signaler genom spritångorna? Hur resonerar medsystrar när de släpper iväg sin väninna på vingliga ben med en man hon knappt känner? Och är det inte alltid förknippat med en känsla av övergrepp att tappa kontrollen så som en berusad människa gör?

Nu ger jag mig ut på livsfarlig mark. Att säga att man bör tänka på vad man dricker innan det är dags att hoppa ned i någons säng är som att lägga skulden på våldtäkts-offret. Men det gäller även åt andra hållet. För det finns väl kända exempel på personer som nått en övre promillegräns och då tillåtit sig att bli våldtäktsmän. Jag menar att alkoholens skador på ung sexualitet startar långt före själva övergreppet.

Fram till jag var några och tjugo så fick jag den största delen

av mina sexuella upplevelser i drogat tillstånd. Det var mycket sällan jag inte hade det minsta alkohol i kroppen innan jag skulle vara intim med en annan människa. Man kan säga att min sexualitet formades under rus, lika mycket som man kan säga att den formades i ett patriarkat. Och jag vet att jag är långt ifrån ensam. Som bekant så blir den som är rusig, brusig eller plakat lite extra allt. Pratar högre, säger det där man inte tänkt säga och vågar allt. När det handlar om intimitet tänder man lite extra till en början, går lite längre än man tänkt och ångrar sig lite mer dagen efter. Om ens sexualitet redan från början formas av ett slags kemiskt gränsoverskridande blir det så klart ännu svårare att hitta sina egna gränser. Att säga nej – eller ja – med eftertryck blir näst intill omöjligt. Den redan komplicerade sexualiteten för unga människor dimmas ytterligare av det rödvin som skulle få en att våga.

Alkohol föder inga självständiga individer, det är snarare något man tar till för att slippa ta ställning på riktigt. Alkohol föder inga självständiga sexuella varelser, den skapar istället en konstlad intimitet eller i värsta fall rena övergreppssituationer. Därmed inte sagt att det inte finns nyktra övergrepp eller människor som blivit kära på riktigt när de varit fulla. Men få verkar vilja ifrågasätta det självklara i att alkohol formar mångas sexualitet från och med unga år. Jag vill det, och aldrig att jag kämpar för människors rätt att dansa aspackade nedför gatan utan att någon antastar dem. Jag kämpar mycket hellre för en värld där människor törs dansa nyktra. ■

Om Hanna Nyberg

Hanna Nyberg bor i Göteborg och är journalist på Sveriges Television.

TORE HEDMAN

NAMN: TORE HEDMAN / **ÅLDER:** 65
FAMILJ: ENSAMSTÅENDE / **BOR:** I SKELLEFTEÅ
FÖRENING: 125 IOGT-NTO I SKELLEFTEÅ

Hur länge har du varit medlem?

– Sedan 1959. Jag gick med i SGU för att de hade roliga aktiviteter. Det fanns inte så mycket annat att välja på i Ursviken på den tiden. Sedan blev jag kvar som medlem och började engagera mig mer och mer. 1973 blev jag juniorledare och det har jag hållit på med i 38 år på heltid. Barn är fascinerande och eftersom jag inte hade några egna så blev rollen som juniorledare ett sätt att få in barn i mitt liv.

Vad bidrog du med som juniorledare?

– Jag är trollkarl. 1960 såg jag en trollkarl uppträda och blev nyfiken. Jag köpte egna grejer, läste i böcker och provade mig fram för att få till så bra tricks som möjligt. Mina framträdanden är speciella eftersom jag alltid involverar barnen. De får komma upp på scenen och hjälpa till. Barnen blir en del av showen och det är väldigt uppskattat. Ibland är jag utklädd till clown. Senast i lördags hade jag ett uppträdande, fast jag just har gått i pension. Det är publikkontakten jag gillar allra bäst.

Berätta om något trick!

– Åh, det är svårt att välja. Men jag brukar köra ett trick med näsdukar som försvinner och sedan kommer tillbaka. Jag har blivit fingerfärdig med åren. För magi finns ju inte på riktigt.

Vad gör du mer än troller?

– Jag samlar på Elvis-grejer. Jag har 2500 lp-skivor med Elvis Presley, bland annat den allra första som gjordes 1956. Den är oöppnad och värd 187 000 kronor. Skivorna köper jag på nätet, via kontakter och på loppis.

Varför har du fastnat för just Elvis?

– Musiken är fantastisk. Och så har Elvis en underbar stämma. Men det handlar också om jag växte upp med den här musiken, så den betyder mycket för mig. Min dröm är att resa till Graceland och se Elvis hem. Nu när jag är pensionär har jag ju all tid i världen att göra den resan.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**
FOTO **MAGNUS LINDKVIST**

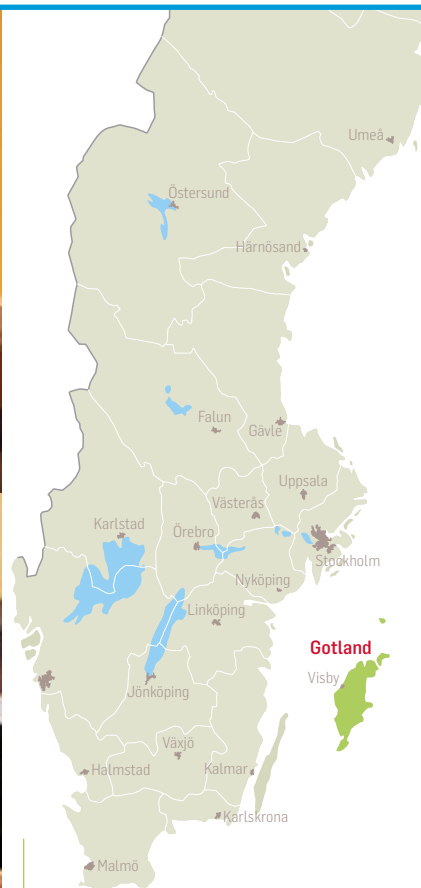
"Jag har 2500 lp-skivor med Elvis Presley, bland annat den allra första som gjordes 1956."

Känner du någon som borde bli månadens medlem?

TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

Ur? Nam verum cor sequi officiure,
re, es eum, torio corepra temposam
elitiae ptassit veliquia que ne delenis

Ann-Maries 7 tips för att arrangera en frågetävling

- 1** Marknadsför er via press, annonser och på bibliotek. Ta kontakt med tidningar och radio.
- 2** Gå ut med enkla frågor i början så att alla känner att de kan delta.
- 3** Ta in svårare utslagsfrågor senare i tävlingen.
- 4** Be de tävlande ha en blandad kompetens i gruppen/laget.
- 5** Bjud på fika under tävlingsomgångarna.
- 6** Ha kul! Det är roligt att vinna, men vägen dit är roligast.
- 7** Arrangera ett kulturevenemang i samband med finalen, så lockas många att komma.

Frågetävling för gutar

På Gotland arrangerar IOGT-NTO varje år sedan 1983 frågetävlingen "Gutar frågar Gutar", en tävling som vänder sig till gotlänningar och som handlar om – Gotland.

– Frågorna är väldigt lokala, det är det som är poängen, säger arrangören och distriktsordföranden Ann-Marie Engström och berättar att tävlingen är uppdelad i tre omgångar. Under januari går den första omgången av stapeln. I år tävlade ett 30-tal tremannalag. De bästa 18 lagen går vidare till omgång två i februari och vid finalen i mars tävlar 8 lag mot varandra. Det är vinnarna från förra året som skriver frågorna, 18 per omgång.

– Finalen brukar vara välbesökt. Då har vi oftast något kulturevenemang också, vilket lockar många att komma. Förra året kom 80 personer, vilket är mycket på Gotland, säger Ann-Marie Engström.

Flera IOGT-NTO-föreningar är med och arrangerar tävlingarna, bland annat Visby-föreningen och Hemse-föreningen. Fika på föreningslokalen och trevlig samvaro är förstås en självklarhet när man tävlar. "Gutar frågar Gutar" får stor uppmärksamhet i lokalpressen och är en välkänd tävling på ön, åtminstone bland de lite äldre.

Eftersom tävlingen vänder sig till alla gotlänningar, är långt ifrån alla medverkande medlemmar. Men det tycker inte Ann-Marie Engström är något problem.

– Vi är alltid väldigt tydliga med att det är IOGT-NTO som är arrangörerna och vi får mycket reklam i och med tävlingen. Vi brukar bland annat sätta upp affischer på biblioteket. Men mun mot mun-metoden är den bästa. Numera är vi så välkända att vi knappt behöver marknadsföra oss.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FOTO: PIERRE ANDERSSON

Förbundsstyrelsen svarar på läsarnas frågor.

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

Tror förbundsledningen att IOGT-NTO är ett företag?
Så låter det när medlemmar reagerar på att IOGT-NTO sökte en ny medarbetare för företagskontakter.

Vår Key Account Manager

Den senaste tiden har ett antal mycket upprörda medlemmar och icke medlemmar hört av sig. De har ringt, skrivit brev och krävt personliga möten med mig. Vad frågan gäller? Jo, att IOGT-NTO i en annons har sökt en *Key Account Manager*. Har vi nu fullständigt tappat huvudet, har man frågat. Varför vill vi inte vara en folkrörelse längre? Tror förbundsledningen att IOGT-NTO är ett företag?

Bakgrunden är följande: Vi har inom IOGT-NTO länge sagt att vi behöver fler ekonomiska ben att stå på. Idag lever vi till nittio procent på vårt Miljonlotteri. Detta gör oss å ena sidan oberoende på ett närmast unikt sätt: Tack vare de närmare 200 000 personer som prenumererar på våra skraplotter för att stötta vår verksamhet så är vi inte på något sätt beroende av våra blygsamma statsbidrag. Jag brukar säga att våra lotteriprenumeranter är vår gigantiska supporterklubb.

Men å andra sidan har vi inte så många andra stora intäktskällor. Skulle något hända med vår lotteriverksamhet i Mölnlycke skulle vi snabbt hamna i en mycket svår situation. Därför har förbundet i uppdrag att hitta andra sätt att finansiera vår verksamhet. Vårt kamratstödsarbete lokalt är en viktig inspirationskälla eftersom det just nu händer mycket i landet när det gäller att utveckla socialt företagande.

Ett annat område vi tittat på är möjlig-

heterna att samarbeta med näringslivet. För att vi skall hitta rätt i den frågan behöver vi en medarbetare som verkligen kan näringslivet. Och det visade sig, när vi i annonsen skrev att vi sökte en *Key Account Manager*, att vi hittade precis rätt person. Vi har nu en fantastisk ny medarbetare på plats som kommer att öppna dörrar till näringslivet och skapa olika former av samarbete – på våra villkor. Det ligger mycket i talesättet att man måste tala med bönder på bönders vis och med lärde män på latin. För att hitta en lärd man på ett område som delvis är nytt för oss behövde vi använda en term som han kände igen. Och vi lyckades.

Jag hoppas att alla de som retat upp sig så oerhört på att vi använde den termen i en annons, också läser Accent, också ser de många tusen barn som hade glädje av vår Vit Jul-kampanj, också ser de tusentals nya medlemmar som strömmar till, också ser verksamheten i våra flera hundra lokala föreningar ute i landet, också ser mångfalden i organisationen.

Vi är fortfarande en folkrörelse. Vi har en idé som har hållit sedan 1879. Vi skyn- drag långsamt. Men ibland provar vi också litet nya metoder och verktyg. Jag tror att det kan vara nyttigt att göra det då och då. ■

Sommarens kongress

Tidigare i år kunde Accent på webben (www.accentmagasin.se) avslöja att sommarens kongress skulle delas upp i en förhandlingsdel och en semiariedel. Detta trots att förra kongressen beslutade att kongresserna ska vara en blandning av "arbete och fest".

Uppdelningen dementerades senare av IOGT-NTO:s generalsekreterare Stefan Bergh. Han pekade på att Äventyr i Åre erbjuder aktiviteter för den om inte är ombud.

– Bilden som ges av Accent är inte komplett, menade Stefan Bergh. Även under de inledande dagarna kommer det att finnas aktiviteter för den som inte är ombud.

Här får förbundsstyrelsen reda ut vad som egentligen kommer att hända.

Fråga: Varför har arrangemanget kring kongressen ändrats?

Varför anordnas inte kongressen i samma stuk som den alltid har gjort? Hur tänker förbundsstyrelsen för att tolka 2009 års kongressbeslut i frågan på något annat sätt?

Jobbjörn Folkesson

Svar: Kongressen blir precis som vanligt

Kongressen beslöt som svar på riksstyrelsens förslag nr fyra och motion nr 30 om kongresser i framtiden att kongresserna framgent ska ligga på sommaren och innehålla såväl arbete som fest.

Motionens att-satser om att ha kongress på samma ställe varje gång avlogs liksom den att-sats som talade om en anställd projektledare. Resten av att-satserna ansågs besvarade. Delar av intentionerna i motion nr 30 skulle beaktas vid planeringen av kommande kongresser. Den kommande kongressen i Åre var både beslutad (2007 års kongresser beslutade om tid och plats) och arbetet igångsatt när kongressen 2009 genomfördes.

Eftersom arbetet sker i mycket nära samarbete med det distrikt som åtagit sig värdskapet kommer distriktets styrka och kapacitet att speglas i de kringarrangemang som omger förhandlingsdelarna. Kongressbroschyren finns med i detta nummer av Accent där du kan läsa om aktiviteter och arrangemang att ta del av.

Så som förbundsstyrelsen ser det blir det som vi alltid gör – party och politik.

Anna Carlstedt

förbundsordförande IOGT-NTO

SES NÄRA SKEL-LEFTEA			SVART GER VIT MJÖLK			GOSSE I SKOLAN ESKA-LERAR			MODE-FLUGA					
MISS-ÖDE UNDER UPSIKT														
RYSSJA SAGO-SLUT ONTI						GÄRDNER PÅ DUKEN								
						OMGER OLJA DRAGG-FÄSTE								
ÅTER-STÄLLD	↓	LUGN	GERTRUD SUNDSTRÖM			BÖR FÖR-SVARAS GEN-MÅLTE			↓	LYCK-SALIGA INDISK STORSTAD	↓	SPELDEL FÖR POST MÄRKE	↓	BÄR BÄR
FYND-PLATSER			↓	ADELS-MAN	HAR SAGOR									
				BRUKAR FANSEN SINA IDOLER		SE HÖGRA BILDEN DRYCK								
GÖR EN DEL PÅ SIG	↓	BÖR EJ KRYSS-MAKARE LIDA AV					SISTA DROPPEN TRIFT-VÄXT	↓						
VIRKE I DART-TAVLOR IBLAND		O-SKRIVET ÄMNE METER				OFTEDAL AV INDIAN-STAM	↓	OFTA MED ROCK LINJAL			I VAR MANS VARDAGS-RUM			KAN FÄS FRÅN ÅS
						KRIGS-FARTYGG I VÄST FÖR SYD						VERKAR STÖ-TANDE BARNEVIK		
VIKT PÅ KORT-SIDA		ÄR ÄTTA-SIDIG KROPP DOPPLATS							↓	BILL HALEYS MUSIK		MASK-HÄL		
							SPEL-MAN	↓	ÖGON-KAS-TARE					Accent Nr 2
			GRUND-ÄMNE NR 73	AV AN-SEN-LIG VIKT			↓	TECKEN FÖR DET OMVÄNDA BUMS	↓		RÖNT-GENIUM BOTTEN-LÄGE			-- SKRIVA FIOLEN
SVAMLAR HENNES BROR ÄR HANS	↓													
						FÄR VI SVINDEL AV		OTTO-MAN			ÄR EN SÄDAN			

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Miljonlotter i potten. Tre lotter vinner förstapristagaren, en lott vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm, senast 25 mars 2011. Märk kuvertet Kryss 2/2011.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 10 2010

Första pris, tre Miljonlotter: Stig Håkangård, Karlstad. Sidovinster, varsin Miljonlott: Widlund, Kumla; Britt Möller, Örebro; Margareta Karlsson, Växjö; Jan-Olof Larsson, Trollhättan; Nils-Bertil Olofsson, Eskilstuna; Eva Gullehag, Sävar; Sally Granberg, Arvidsjaur; Carina Hillin, Gävle; Margith Jansson, Borlänge; Kerstin Sjöqvist, Västerås. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 10 2010

Accent-kryss nr 10-2010 Lösning		I	S	V	P													
		B	R	O	D	E	R	I	E	R								
		M	O	N	E	G	A	S	K									
			S	Y		A	S	O	K									
		T	E	N	E	T	R	Ä										
	Ö	↓	D	O	M	H	E	R	R	Ä	R	↓	V		I			
	L	E	M	A	R	C		U	R		Ä	L	V	D	A	L	E	N
F	I	L	M	D	U	K	A	R		V	D		E	I	N		U	T
	T		A	R	V		R	U	B	I	K			N	T	O		R
M	E	D		E	M	O	T		L	O	R	A	N	G	A		M	R
	T	O	N	S	U	R		B	A	L	A	N	S	O	R	G	A	N
	↓	P	A	S	S	U	S		D	A	M			P		R	I	A
	H	A	T		T	S	A	R			A	K	V	A	T	I	N	T
R	U	T	I	N		T	R	A	N		R	O	A	R		L	A	E
	S	→	V	I	D	→	S	K	O	G	E	N	S	→	S	L	U	T

Barn som tigger till mammas missbruk vill också tro på framtiden.

Stärk deras drömmar för 100 kr i månaden.

GENOM ATT BLI MEDLEM i Vänner i Världen kan gatubarn som lever på den Thai-Burmesiska gränsen gå i skolan istället för att tigga och deras mammor kan få hjälp till självhjälp.

Gå in på **WWW.BISTAND.IOGT.SE** eller ring 031- 88 75 40 så berättar vi mer.

IOGT-NTO-RÖRELSEN

PG: 90 04 63 - 1

BG: 900-4631

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

Bra skadehantering ger nöjda kunder!

Eva Blomqvist, chef för IOGT-NTO:s Organisationsenhet, är sedan flera år kund hos SalusAnsvar. I somras körde hon på en sten så att hennes motorgräsklippare gick sönder. Som tur var hade Eva en Allrisk, otursförsäkring, till sin hemförsäkring. Genom ett samtal till SalusAnsvar Skador klarades allt upp snabbt och redan efter några dagar hade hon fått ersättning och kunde köpa en ny gräsklippare.

Gå in på **www.salusansvar.se/iogtnto**
eller ring **0200-87 60 50**. Välkommen!

SalusAnsvar har under nästan 80 år haft förtroendet att få samarbeta med nykterhetsrörelsen. Vi har under hela tiden stött det ständigt pågående arbetet inom alkohol- och narkotikafrågor.

IOGT-NTO

i samarbete med

SALUSANSVAR